

Versnellen de maatregelen die een eerste werkervaring mogelijk maken de uitstroom van werkloosheid naar werk?

Een analyse van drie maatregelen in het Brussels Gewest

Juli 2019

Antoine Dewatripont, ad@plan.be

Maritza López Novella, mln@plan.be

Federaal Planbureau

Het Federaal Planbureau (FPB) is een instelling van openbaar nut die beleidsrelevante studies en vooruitzichten maakt over economische, socio-economische en milieuvraagstukken. Daarnaast bestudeert het de integratie van die vraagstukken in een context van duurzame ontwikkeling. Het stelt zijn wetenschappelijke expertise onder meer ter beschikking van de regering, het Parlement, de sociale gesprekspartners, nationale en internationale instellingen.

De werkzaamheden van het FPB worden steeds gekenmerkt door een onafhankelijke benadering, transparantie en aandacht voor het algemeen welzijn. De kwaliteit van de gegevens, een wetenschappelijke methodologie en de empirische geldigheid van de analyses staan daarbij centraal. Tot slot zorgt het FPB voor een ruime verspreiding van de resultaten van zijn werkzaamheden en draagt zo bij tot het democratisch debat.

Het Federaal Planbureau is EMAS en Ecodynamische Onderneming (drie sterren) gecertificeerd voor zijn milieubeheer.

url: <http://www.plan.be>

e-mail: contact@plan.be

Overname wordt toegestaan, behalve voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Philippe Donnay

Wettelijk Depot: D/2019/7433/19

Federaal Planbureau

Kunstlaan 47-49, 1000 Brussel

tel.: +32-2-5077311

fax: +32-2-5077373

e-mail: contact@plan.be<http://www.plan.be>

Versnellen de maatregelen die een eerste werkervaring mogelijk maken de uitstroom van werkloosheid naar werk?

Een analyse van drie maatregelen in het Brussels Gewest

Juli 2019

Antoine Dewatripont¹, ad@plan.be, Maritza López Novella, mln@plan.be

Abstract – In deze studie bestuderen we de impact van drie werkgelegenheidsmaatregelen op de inschakeling van jonge Brusselse werkzoekenden op de arbeidsmarkt. De evaluatie beoogt na te gaan of de maatregelen de overgang van werkloosheid naar langdurig werk voor jonge werkzoekenden zonder beroepservaring hebben versneld. We gebruiken een duurmodel dat nadien gekoppeld is aan een matchingmodel. Hoewel een groot aantal begunstigden dankzij de maatregelen een grotere kans heeft om uit stromen uit de werkloosheid, is dat niet altijd het geval, meer bepaald voor de hooggeschoolden. Door een bijkomende afstemming die rekening houdt met de werkloosheidsduur kunnen de maatregelen voor deze groepen, in sommige gevallen, doeltreffender worden gemaakt.

Jel Classification – J64, C41, J68, C54, D04

Keywords – jongerenwerkloosheid, werkgelegenheidsmaatregelen, impactevaluatie, duurmodel

Dankwoord – Deze studie werd verwezenlijkt dankzij financiering door het BISA. De auteurs bedanken S. Cipriano van het BISA voor de coördinatie en de opvolging van het project, alsook M. De Villers en J. François van view.brussels (Actiris) voor de gebruikte gegevens en de begeleiding van het project. We bedanken eveneens V. Maghe (BISA) en B. Laine (FBP) voor onze discussies over de methodologie en de deelnemers aan de vergaderingen van het begeleidingscomité voor hun opmerkingen en suggesties tijdens de verschillende presentaties van de voorlopige resultaten. We willen ook de medewerkers van Actiris, Bruxelles Formation, de VDAB, de Federaties van bouw en verkoop en de medewerkers van de kabinetten van de ministers Vervoort en Gosuin bedanken voor hun deelname aan de kwalitatieve interviews.

---

¹ A. Dewatripont werd gefinancierd door het BISA voor de verwezenlijking van deze studie.

Inhoudstafel

Synthese	1
1. Inleiding.....	3
2. Beschrijving van de geëvalueerde maatregelen	5
2.1. De instapstage	5
2.2. De individuele beroepsopleiding (IBO)	6
2.3. De startbaanovereenkomst (SBO)	8
3. Beschrijving van de gebruikte gegevens.....	10
3.1. Beschikbare gegevens	10
3.2. Beschrijvende analyse van de gegevens	11
3.2.1. Vergelijking tussen de deelnemers aan de maatregelen en de niet-deelnemers	11
3.2.2. Aanwerving bij dezelfde werkgever	13
4. Impactevaluatie	16
4.1. De selectievertekening	16
4.1.1. Diverse bronnen van mogelijke selectievertelingen	16
4.1.2. De selectievertekening voor de drie geëvalueerde maatregelen	17
5. Gebruikte evaluatiemethodologie	19
5.1. Het duurmodel	19
5.2. De matchingmethode	20
5.3. Resultatenindicatoren	21
5.4. Implementatie	21
6. Resultaten	23
6.1. De instapstages	23
6.1.1. Uitstroom naar werk van minstens zes maanden	24
6.1.2. Naar werkloosheidsduur	25
6.2. De IBO's	27
6.2.1. Uitstroom naar werk van minstens zes maanden	28
6.2.2. Naar werkloosheidsduur	29
6.3. De SBO's	30
6.3.1. Uitstroom naar werk van minstens zes maanden	31
6.3.2. Naar werkloosheidsduur	31
6.3.3. Post-participation-effect	32
7. Conclusie en aanbevelingen.....	36

Bibliografie	39
Bijlagen	41
Bijlage 1: Tabellen met beschrijvende statistieken over de geëvalueerde maatregelen	41
Bijlage 2: Illustratie van de opvolging van de jonge werkzoekenden	47
Bijlage 3: Resultaten van de testen op de aanwezigheid van niet-geobserveerde heterogeniteit in de overgang van werkloosheid naar de bestudeerde maatregelen	48
Bijlage 4: Resultatentabellen	49

Lijst van tabellen

Tabel 1	Kenmerken per groep (aandeel) - jongeren onder de 30 jaar die ingeschreven zijn als werkzoekende in 2015.....	12
Tabel 2	Opvolging van de jongeren die hebben deelgenomen aan een instapstage en van hun werkgever, inschrijvingen tussen 2013 en 2016.....	13
Tabel 3	Opvolging van de jongeren die hebben deelgenomen aan een IBO en van hun werkgever, inschrijvingen tussen 20123 en 2016	14
Tabel 4	Opvolging van de jongeren die hebben deelgenomen aan een SBO en van hun werkgever, inschrijvingen in 2013 en 2014	15
Tabel 5	Beschrijvende statistieken per groep voor instapstages.....	24
Tabel 6	Impact van de deelname aan een instapstage op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden	25
Tabel 7	Impact van de deelname aan een instapstage op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor de middelhooggeschoolden en volgens de werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname.....	26
Tabel 8	Beschrijvende statistieken per groep voor de IBO's.....	27
Tabel 9	Impact van de deelname aan een IBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden	28
Tabel 10	Impact van de deelname aan een IBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor de hooggeschoolden en volgens de werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname...	29
Tabel 11	Beschrijvende statistieken per groep voor de SBO's	30
Tabel 12	Impact van de deelname aan een IBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden	31
Tabel 13	Impact van de deelname aan een SBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor alle begunstigen en volgens de werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname.....	32
Tabel 14	Impact van de deelname aan een SBO op de uitstroom naar werk van minstens een maand, nadat die deelname is beëindigd	33
Tabel 15	Post-participation-effect van de SBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor de volledige groep van begunstigen en per groep van duur na de deelname	33

Synthese

De impactevaluatie van een werkgelegenheidsmaatregel bestaat erin een antwoord te formuleren op de volgende vraag: in welke mate verschillen de kansen op werk van de begunstigden als zij geen gebruik hadden gemaakt van de maatregel? De impactevaluatie wil met andere woorden het oorzakelijk verband meten tussen de maatregel en de waargenomen resultaten. In een context van rationalisering van de uitgaven, is de impactevaluatie van de werkgelegenheidsmaatregelen van groot belang. Het doel van die evaluatie is na te gaan of de doelstellingen van de maatregelen worden bereikt, met name of zij de situatie van de begunstigden op de arbeidsmarkt verbeteren.

In deze studie werden drie Brusselse werkgelegenheidsmaatregelen geanalyseerd die deel uitmaken van de Strategie GO4Brussels en die het mogelijk maken een eerste werkervaring op te doen: de instapstage, de individuele beroepsopleiding (IBO) en de startbaanovereenkomst (SBO). De instapstage is de goedkoopste en meest gebruikte maatregel door de jongeren en is in de eerste plaats bedoeld om de begunstigden vertrouwd te maken met de arbeidsmarkt. Ze wordt vooral gebruikt door jongeren onder de 25 jaar, meestal door jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs en in mindere mate door laaggeschoolden. De IBO, waarvoor er geen toekenningsvoorwaarde is op het vlak van opleidingsniveau, heeft betrekking op een groot aantal jongeren met een diploma hoger onderwijs. Het doel van de IBO reikt verder dan de inschakeling van de werkzoekenden op de arbeidsmarkt aangezien deze maatregel ook een betere afstemming van het aanbod en de vraag naar werk nastreeft via het verwerven van ontbrekende vaardigheden. Tot slot wordt de SBO, die ook de duurste maatregel is, hoofdzakelijk gebruikt door de Brusselse overheidsinstellingen. De betrokken werkzoekenden zijn vooral jonge laag- of middelhooggeschoolde mannen.

Concreet bestaat de gekozen evaluatiemethodologie erin een contrafeitelijke situatie te reproduceren die in werkelijkheid niet bestaat en na te gaan wat er zou gebeurd zijn als de jongeren die aan de onderzochte maatregelen hebben deelgenomen, er niet aan hadden deelgenomen. De reële situatie met deelname aan de maatregelen kan dus worden vergeleken met de contrafeitelijke situatie en het verschil kan worden toegeschreven aan de deelname aan de maatregelen. Deze contrafeitelijke situatie wordt geraamd op basis van een controlegroep die jongeren bevat die gelijken op de deelnemers, maar die niet hebben deelgenomen aan de maatregelen. Meer specifiek beoogt deze studie een antwoord te geven op de volgende onderzoeksvraag: 'zijn de jonge werkzoekenden die aan die maatregelen hebben deelgenomen sneller uitgestroomd naar langdurig werk dan wanneer ze daaraan niet hadden deelgenomen?'. Langdurig werk wordt in deze studie gedefinieerd als werk van minstens zes maanden.

In onze evaluatiemethode moesten verschillende keuzes worden gemaakt en het is belangrijk om deze in gedachten te houden bij de interpretatie van de resultaten. De periode van deelname aan de maatregelen wordt beschouwd als een periode van werkloosheid waarin de werkzoekende in de maatregel investeert en geen werk zoekt. Deze keuze is gemaakt om de maatregelen niet als een doel op zich te beschouwen, maar om de impact ervan op het toekomstige beroepstraject van de begunstigden te analyseren. Om de uitstroom naar werk te versnellen, is het noodzakelijk dat het positief 'post-participation-effect' voldoende groot is om deze 'locking-in'-periode te compenseren. Dit

betekent dat, zelfs als een maatregel na de beëindiging ervan een uitstroom naar werk mogelijk maakt, het niet zeker is dat die uitstroom sneller verloopt dan wanneer de werkzoekende tijdens de deelnameperiode naar werk was blijven zoeken of aan een andere maatregel had deelgenomen.

Uit de resultaten blijkt dat de instapstage de kans op langdurig werk aanzienlijk vergroot voor jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs en voor degenen met een buitenlands diploma. Anderzijds versnelt de maatregel de doorstroming van jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs gemiddeld niet. Dit betekent dat jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs zonder de hulp van deze maatregel gemiddeld net zo snel uit de werkloosheid zouden zijn geraakt. Wanneer de resultaten echter worden geanalyseerd op basis van de werkloosheidsduur vóór het begin van de deelname aan de instapstage, blijkt dat de instapstage de uitstroom van middelhooggeschoolde jongeren die tussen de 6e en 12e maand van de beroepsinschakelingstijd hebben deelgenomen, heeft versneld.

De IBO versnelt de uitstroom naar werk, behalve voor jongeren met een diploma hoger onderwijs. De IBO vertraagt meer bepaald de uitstroom van hooggeschoolde jongeren naar werk. Zelfs als deze jongeren na de deelnameperiode werk vinden, zou een meerderheid van de jongeren sneller een duurzame baan hebben gevonden zonder de IBO. Deze resultaten worden bevestigd, ongeacht de werkloosheidsduur vóór de deelname aan de maatregel. Hoewel deze maatregel minder betrekking heeft op de zeer laaggeschoolde jongeren, toont die een zeer positieve impact voor de jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs.

Uit de resultaten voor de SBO blijkt dat die maatregel geen globale impact heeft op langdurig werk. Het feit dat de aanspraak op deze maatregel niet afhangt van de werkloosheidsduur en dat de maatregel een of zelfs twee jaar duurt, versterkt opnieuw het negatieve 'locking-in-effect'. Uit onze analyse blijkt dat deze maatregel doeltreffend is in vergelijking met een controlegroep die in de werkloosheid verzeild geraakt is. Maar ook al zijn de 'post-participation-effecten' zeer positief, lijkt het zoeken naar werk of een deelname aan een andere maatregel tijdens de participatieperiode gemiddeld een gelijkwaardig resultaat op te leveren qua uitstroom naar duurzaam werk. Bovendien zijn de positieve 'post-participation-effecten' zeer sterk geconcentreerd op het tijdstip direct na de uitstroom uit de maatregel en hebben ze met name betrekking op jongeren die blijven werken voor dezelfde werkgever waar de SBO plaatsvond.

De aanbevelingen die voortvloeien uit deze studie hebben hoofdzakelijk betrekking op de doelgroepen. Uit de resultaten blijkt immers dat de maatregelen heterogene effecten vertonen naargelang het opleidingsniveau van de begunstigden. Laaggeschoolde jongeren halen meer voordeel uit de instapstages en laag- en middelhooggeschoolde jongeren halen meer voordeel uit de IBO's. De SBO's lijken meer geschikt voor jongeren die het risico lopen verzeild te raken in de werkloosheid (laaggeschoolde jongeren, maar ook jongeren die gedurende een bepaalde tijd werkloos zijn). Door de maatregel prioritair op die doelgroepen te richten kan de doeltreffendheid ervan op het vlak van de inschakeling op de arbeidsmarkt worden verhoogd. Voor groepen waarvoor de maatregelen minder doeltreffend zijn, kan een nauwkeurigere doelgerichte aanpak worden ingevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met zowel het opleidingsniveau als de werkloosheidsduur. Zo kunnen bijvoorbeeld hooggeschoolde jongeren pas na een bepaalde periode in aanmerking komen.

1. Inleiding

De impactevaluatie van een werkgelegenheidsmaatregel bestaat erin een antwoord te formuleren op de volgende vraag: in welke mate verschillen de kansen op werk van de begunstigden als zij geen gebruik hadden gemaakt van de maatregel? De impactevaluatie wil met andere woorden het oorzakelijk verband meten tussen de maatregel en de waargenomen resultaten. Die methode beperkt zich dus niet tot het controleren of sturen van overheidsmaatregelen (kosten, aantal begunstigden, enz.) maar onderzoekt hun doeltreffendheid, met name de mate waarin ze de gewenste doelstellingen behalen.

Jonge werkzoekenden helpen door hen een eerste werkervaring en een intensieve opvolging te bieden, kan wegen op het overheidsbudget. In een context van rationalisering van de uitgaven, is de impactevaluatie van de werkgelegenheidsmaatregelen van groot belang. Het doel van die werkzaamheden is na te gaan of de doelstellingen van de maatregelen worden bereikt, met name of zij de situatie van de begunstigden op de arbeidsmarkt verbeteren. Zij bieden ook mogelijke pistes om de doeltreffendheid van de geëvalueerde maatregelen te verbeteren door te analyseren welke groepen begunstigden er voordeel uit halen.

De impactevaluatie van het actieve arbeidsmarktbeleid speelt een belangrijke rol in de Angelsaksische en Scandinavische landen. De laatste jaren is het belang ervan ook toegenomen in andere Europese landen en uitgebreid naar een aantal economische beleidsdomeinen zoals onderwijs, huisvesting en milieu. Ook de institutionele actoren die deze evaluaties uitvoeren, zijn meer divers geworden. In Frankrijk, bijvoorbeeld, worden gecontroleerde experimenten² uitgevoerd in samenwerking met het nationale arbeidsbureau (Pôle Emploi). Een studie van Bhaghel et al. (2013) over de maatregelen voor bijkomende begeleiding van werklozen concludeerde bijvoorbeeld dat er aanzienlijke uitsluitingseffecten waren. De auteurs raden aan om dit type van steunmaatregel te bevoorrechten voor zeer specifieke doelgroepen, met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Ter vergelijking, deze aanpak nog steeds niet erg wijdverbreid in België en is hij vooral geconcentreerd in de academische wereld. We citeren met name de werkzaamheden van Cockx et al. (2007 en 2011) over de in 2004 ingevoerde procedure voor het activeren van het zoekgedrag naar werk. Een van de resultaten van deze studie is dat deze procedure de overgang naar werk van de werklozen aanzienlijk verhoogt, en dit zelfs vooraleer de individuele evaluatiegesprekken plaatsvinden en eventuele sancties worden opgelegd. Daarnaast concluderen de auteurs dat een controlesysteem voor het zoeken naar werk doeltreffender is in een arbeidsmarkt waar het arbeidsaanbod groter is. Meer recent tonen Fonder et al. (2019) in samenwerking met Forem aan dat Waalse werkzoekenden die een beroepsopleiding krijgen gemiddeld sneller uitstromen naar werk dan zonder opleiding. Dat globale resultaat verhuult echter heterogene effecten naargelang de werknemerscategorie en het opleidingstype.

---

² Die gecontroleerde experimenten bestaan erin, vóór de invoering van de maatregel, een steekproef te trekken waarin de begunstigden en niet-begunstigden willekeurig worden geselecteerd. Dankzij die willekeurige toekenning beantwoordt de vergelijking op het vlak van resultaten van beide groepen aan de eigenlijke impact van de maatregel.

Deze Working Paper past in het kader van deze evaluatie van het Belgische werkgelegenheidsbeleid en is gebaseerd op de resultaten van een studie die in opdracht van de Brusselse regering is uitgevoerd door het Federaal Planbureau (FPB) in samenwerking met het BISA en view.brussels van Actiris. Drie werkgelegenheidsmaatregelen die deel uitmaken van de Strategie GO4Brussel³ werden geanalyseerd: de startbaanovereenkomst (SBO), de individuele beroepsopleiding (IBO) en de instapstage.

De analyse tracht te bepalen of de maatregelen de begunstigden al dan niet in staat stellen zich langdurig op de arbeidsmarkt te integreren. Langdurige werkgelegenheid is hier werkgelegenheid van minstens 6 maanden. Om die evaluatie uit te voeren, volgen we aan de hand van individuele gegevens het traject van de jongeren vanaf het moment dat ze zich inschrijven bij Actiris als werkzoekende. Er wordt geobserveerd welke individuen aan de geëvalueerde maatregelen deelnemen en vervolgens wordt de impact van die deelnames op hun beroepstraject geraamd.

Dit document is als volgt gestructureerd. Deel 2 toont een beschrijving van de geëvalueerde maatregelen. Deel 3 beschrijft de gebruikte gegevens. Deel 4 buigt zich over de methodologische aspecten van de impactevaluatie, terwijl deel 5 het gebruikte statistische model presenteert. Tot slot worden de resultaten toegelicht in deel 6 en worden de conclusies en aanbevelingen voorgesteld in het laatste deel.

---

³ De Strategie GO4Brussels verenigt de Brusselse Regering, de Federatie Wallonië-Brussel, de Franse Gemeenschapscommissie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de sociale partners die de handen in elkaar hebben geslagen om de uitdagingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan te pakken. De Strategie heeft tot doel de economie van het gewest aan te zwengelen, de toekomst ervan tot 2025 veilig te stellen, onder meer door te anticiperen op de gevolgen van de bijzondere financieringswet, de bevoegdheden te bundelen ten dienste van de Brusselaars en te zorgen voor een gecoördineerde uitvoering van het gewestelijk en gemeenschapsbeleid.

2. Beschrijving van de geëvalueerde maatregelen⁴

2.1. De instapstage

Deze maatregel is in 2013 in het leven geroepen. Het betrof een federale maatregel die in 2017 is overgenomen door Actiris voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van de zesde staatshervorming. Die regionalisering van de werkgelegenheidsmaatregelen heeft geleid tot een opsplitsing tussen vormingsprogramma's en werkgelegenheidsprogramma's, waarbij de gemeenschappen verantwoordelijk zijn voor de vormingsprogramma's en de gewesten voor de werkgelegenheidsprogramma's. De stages die gekoppeld waren aan de werkgelegenheidsprogramma's werden toevertrouwd aan Actiris. Aan het einde van 2016 is de instapstage veranderd in de First stage. Aangezien de observatieperiode in onze analyse de jaren 2013-2016 bestrijkt, verwijst deze studie naar de instapstage.

De instapstage heeft tot doel jongeren onder de 30 jaar een eerste werkervaring aan te bieden en hun vaardigheden te verbeteren via een praktische opleiding binnen de instelling waar ze die stage lopen. Om in aanmerking te komen voor een instapstage, moet de kandidaat ook sinds minimaal drie maanden en maximaal twaalf maanden⁵ als werkzoekende zijn ingeschreven bij Actiris, geen beroepservaring hebben gehad van meer dan 90 opeenvolgende dagen en in het bezit zijn van hoogstens een certificaat hoger secundair onderwijs. De instapstage is een voltijdse stage en kan in een bedrijf, vzw of een overheidsdienst worden gelopen. Tijdens die stage ontvangt de jongere een maandelijkse vergoeding van 200 euro die wordt betaald door de werkgever en een stagevergoeding van 26,82 euro per gewerkte dag. De vergoeding van de stagiair bedraagt dus ongeveer 800 euro per maand.

Op het gebied van de selectie zijn er drie manieren om toegang te verkrijgen tot de instapstage:

1. De jobcoaches die verantwoordelijk zijn voor een portefeuille aan jobaanbiedingen kunnen kandidaten zoeken in de gegevensbank van Actiris en een instapstage voorstellen aan jonge werkzoekenden die daarvoor in aanmerking komen.
2. De Actiris-consulenten in de agentschappen kunnen jonge kandidaten die interesse tonen voor een instapstage aanraden aan de jobcoaches.
3. Heel af en toe kan een werkgever zelf een kandidaat voorstellen. De werkgever moet dan zijn kandidaat voorstellen aan Actiris dat de toekenningsvoorwaarden controleert.

Over het algemeen worden voor een instapstage meerdere kandidaten voorgesteld aan de werkgever. Zodra de kandidaat is gekozen, zal de jobcoach hem opvolgen tijdens en na de stage. Tijdens zijn stage behoudt de stagiair het statuut van werkzoekende in opleiding, maar wordt hij beschouwd als een werkende werkzoeker. Hij is dus vrijgesteld van het zoeken naar werk.

⁴ De toetredingsvoorwaarden die hier worden opgenomen zijn de voorwaarden die van toepassing waren in 2015. Alle grote veranderingen in de observatieperiode worden evenwel ook gepreciseerd.

⁵ De ondergrens bedroeg aanvankelijk zes maanden. Sinds 2017 is er geen bovengrens meer (ref.: Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 29 september 2016 gepubliceerd op 14 oktober 2016 betreffende de stage eerste werkervaring).

Tabel A1 (zie bijlage 1) toont het aantal werkzoekenden die een instapstage hebben aangevat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dat aantal is fors gestegen tussen 2013 (148) en 2016 (1180) en heeft zich vervolgens gestabiliseerd. De stagiairs zijn hoofdzakelijk jongeren onder de 25 jaar. Die maatregel is gericht op individuen die het verst van de arbeidsmarkt af staan, minder ervaring hebben en de facto zeer jong zijn. Jongeren die hoogstens een diploma lager secundair onderwijs⁶ hebben, zijn echter niet sterker vertegenwoordigd dan jongeren die het hoger secundair onderwijs hebben voltooid.

Tabel A2 (zie bijlage 1) toont het aantal begunstigden per sector (NACE 5 digits) tussen 2013 en 2015. Instapstages zijn zeer sterk vertegenwoordigd in de sectoren van de overheid, de horeca, de verkoop, crèches en kinderopvang en schoonmaak van gebouwen.

2.2. De individuele beroepsopleiding (IBO) ⁷

Deze maatregel is sinds de jaren 1980 opgenomen in het besluit van de Executieve van de drie gemeenschappen⁸. Tot 2017 werd de IBO samen beheerd door Actiris, 'Bruxelles Formation' en de VDAB. Actiris was verantwoordelijk voor de contacten met de werkgevers en het promoten van de IBO bij de werkgevers en de werkzoekenden. 'Bruxelles Formation' en de VDAB waren verantwoordelijk voor de controle van het contract en de aanwezigheid van de vorming in het contract. Sinds 1 januari 2017 en als gevolg van de regionalisering van bepaalde werkgelegenheids- en vormingsmaatregelen, is Actiris niet langer verantwoordelijk voor de contacten met de werkgevers. 'Bruxelles Formation' of de VDAB (naargelang van de taal) begeleiden voortaan de onderneming en staan in voor de opvolging van het contract. Actiris is nog steeds verantwoordelijk voor het promoten van de maatregel bij de werkgevers en bij de werkzoekenden.

De IBO wil werkzoekenden engageren door ze de vorming te geven die nodig is om te beantwoorden aan het vereiste profiel voor een specifieke jobaanbieding. De werkzoekende volgt deze vorming bij een werkgever die zich ertoe verbindt hem/haar aan te werven na de vorming voor een periode die minstens even lang is als de duur van de IBO. Door die maatregel kan de werkgever de stap zetten naar de aanwerving en de kosten verminderen die gepaard gaan met de vorming die noodzakelijk is om een operationele werknemer te hebben.

De maatregel is dus theoretisch gezien gericht op de werkzoekenden die dicht bij werk staan en die slechts bepaalde vaardigheden missen om aangeworven te worden in specifieke situaties waar de werkgever geen andere kandidaat vindt. De toekenningsvoorwaarden voor de IBO zijn dus niet afhankelijk van de werkzoekende maar van de jobaanbieding die eraan gekoppeld is. De IBO

---

⁶ Jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs worden hierna aangeduid als laaggeschoold, jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs als middelhogeschoold en jongeren met een diploma hoger onderwijs als hogeschoold.

⁷ Actiris kwam en komt nog altijd alleen tussen in het beheer van de klassieke FPI (vroeger FPI-N en momenteel FPI-E, en IBO's voor de Nederlandstalige contracten). De FPI's die in deze analyse worden opgenomen, omvatten ook de technische vormingen die rechtstreeks door 'Bruxelles Formation' (vroeger FPI-E) worden verstrekt. De FPI-I's, die verbonden zijn aan het beroep van verpleger/verpleegster, worden niet opgenomen in deze analyse. Ter informatie: dat laatste type FPI vertegenwoordigde minder dan 2,1 % van het totale aantal FPI-contracten in 2013. Het acroniem 'IBO' dat in het vervolg van dit rapport wordt gebruikt, verwijst uitsluitend naar de types FPI-N, IBO en FPI-E.

⁸ Respectievelijk in 1985, 1987 en 1989 voor de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap.

onderscheidt zich van de andere geëvalueerde maatregelen doordat er geen voorwaarden inzake diploma, werkloosheidsduur of leeftijdsbeperking aan verbonden zijn om eraan deel te nemen.

Actiris maakt een voorselectie van de kandidaten voor de IBO's. In theorie moet de voorgestelde IBO verband houden met een jobaanbieding die is ingediend bij Actiris en waarvoor geen kandidaat werd gevonden. Een jobaanbieding voor een IBO wordt dus niet als dusdanig gepubliceerd door Actiris (of 'Bruxelles Formation' of de VDAB). Een andere vereiste is dat er geen bestaande equivalente vorming is in een geaggregeerd centrum waar ze wordt aangeboden met een buitensporig lange wachttijd.⁹ Actiris maakt dus een voorselectie van de kandidaten die het gevraagde profiel benaderen maar die bepaalde vaardigheden missen die in de IBO aan bod moeten komen. De profielen van de kandidaten die geïnteresseerd zijn in die IBO worden vervolgens voorgesteld aan de werkgever die onder de kandidaten de toekomstige begunstigde kan kiezen. Uit de kwalitatieve interviews die zijn uitgevoerd blijkt evenwel dat werkgevers¹⁰ soms al een kandidaat in gedachten hebben en dat ze Actiris contacteren om voor die kandidaat een IBO te krijgen. Dat is in het bijzonder het geval voor de werkgevers die in het verleden al gebruik hebben gemaakt van de IBO's en waarmee Actiris een vertrouwensrelatie heeft ontwikkeld¹¹.

Wij beschikken niet over rechtstreekse gegevens over de gemiddelde kosten van een jongere in een IBO. We kunnen evenwel de kosten ramen voor de jongeren in de beroepsinschakelingstijd die een IBO-uitkering ontvangen van de RVA¹². Deze raming houdt evenwel geen rekening met de jonge werkzoekenden die al gewerkt hebben en die een werkloosheidsuitkering van de RVA ontvangen, noch met de jongeren die een socialebijstandsuitkering ontvangen (van het OCMW). Die jongeren blijven die uitkeringen ontvangen tijdens de FPI-IBO-opleidingsperiode. Voor het jaar 2016 bedraagt de gemiddelde maandelijkse FPI-IBO-uitkering voor de deelnemers 392 euro¹³.

Tabel A3 (zie bijlage 1) toont dat deze maatregel momenteel op kruissnelheid is, waarbij het aantal IBO's per jaar stabiel blijft. De beschrijvende analyse (zie deel 3.2) spitst zich toe op jongeren onder de 30 jaar en omvat dus niet alle IBO's. Een meerderheid van de IBO's wordt evenwel geanalyseerd, aangezien jongeren onder de 30 jaar in 2015 bijvoorbeeld meer dan 65 % van de werkzoekenden vertegenwoordigen die aan een IBO waren begonnen.

Tabel A4 (zie bijlage 1) toont dat de IBO zeer sterk vertegenwoordigd is in de sectoren van de verkoop, consultancy, ICT, horeca, taxi, particuliere beveiliging en callcenters.

⁹ De dienst Werkgevers van Actiris gaat geval per geval na of er geen enkele kandidaat werd gevonden en of die vorming noodzakelijk is.

¹⁰ De werkgevers die hun eigen kandidaten kunnen voorstellen aan Actiris zijn doorgaans werkgevers die al vaak gebruikmaken van de IBO's en waarmee de procedures voor het ondertekenen van het contract en opvolging al goed georganiseerd zijn.

¹¹ Deze problematiek wordt geanalyseerd in deel 3.2.2.b.

¹² Aangezien de analysegroep jonge werkzoekenden bevat die bij Actiris zijn ingeschreven in de beroepsinschakelingstijd (zie deel 5.4) vormt die raming een goede benadering van de gemiddelde budgettaire kosten van een deelnemer voor de impactanalyse.

¹³ Dat gemiddelde omvat de IBO's die voltijds en deeltijds zijn gevolgd.

2.3. De startbaanovereenkomst (SBO)

De SBO is erop gericht de professionele doorstroming van laag- of middelhooggeschoolde jongeren te vergemakkelijken door een vormende beroepservaring aan te bieden. Het betreft een arbeidscontract dat bijna volledig wordt gesubsidieerd voor een beperkte duur (afhankelijk van het type van SBO) en waarvoor de jongere een loon ontvangt. Er bestaan drie types van SBO's die kunnen worden geactiveerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: de SBO's in de globale federale projecten (SBO GFM), de SBO's binnen de Brusselse instellingen van openbaar nut (SBO ION) en de SBO's Youth Guarantee (SBO YG).

De SBO GFM¹⁴ is een federale maatregel en is er specifiek op gericht te vermijden dat laaggeschoolde jongeren in de werkloosheid verzeild raken. Het zijn specifieke contracten in de zin dat ze minder talrijk zijn en langere looptijden kunnen hebben. Daarom worden die types van SBO's niet opgenomen in onze analyse en spitsen we ons toe op de twee andere types.

De SBO ION werd ingevoerd in 2015 en heeft ook tot doel het aantal Brusselse jongeren in de instellingen van openbaar nut (ION) te verhogen. Het achterliggende idee is dat de ION's beschikken over de infrastructuur en het professionele kader die noodzakelijk zijn voor de vorming van laag- en middelhooggeschoolde jongeren. Het betreft contracten van 12 maanden (die eenmalig kunnen worden hernieuwd) waarvoor Actiris tussenkomt in de loonkosten die gepaard gaan met de aanwerving van de jongere. Om in aanmerking te komen, moet een kandidaat jonger zijn dan 26 jaar en hoogstens een certificaat van het hoger secundair onderwijs hebben.

Tot slot is de SBO YG van start gegaan in 2014 en werd die geënt op de SBO ION. Het grote verschil is dat de SBO YG gericht is op jongeren onder de 25 jaar die zich sinds maximaal 6 maanden hebben ingeschreven bij Actiris en die in de beroepsinschakelingstijd zitten, wat dus een beperktere doelgroep is dan die van de SBO ION. Aangezien een contract een jaar loopt, zou een tweede contract een eerste contract niet kunnen verlengen omdat die dan automatisch de inschrijvingsvoorwaarde van maximaal 6 maanden bij Actiris zou overschrijden. De groep werkgevers werd uitgebreid en beperkt zich niet tot ION's zoals aangegeven in tabel A7 in de bijlage.

Wat de selectie betreft, worden de mogelijke kandidaten voor een SBO gekozen door Actiris volgens de toekenningsvoorwaarden die specifiek zijn voor die functie. De Select-dienst van Actiris maakt vervolgens een voorselectie van de mogelijke begunstigden en stuurt hun cv (gemiddeld 3) naar de werkgever. In het geval dat deze laatste al een begunstigde heeft om voor te stellen voor de functie, zal Actiris kennisnemen van de kenmerken van die jongere en controleren of ze overeenstemmen met de toekenningsvoorwaarden van de functie alvorens te aanvaarden. Die jongere moet bij Actiris ingeschreven zijn in de beroepsinschakelingstijd (minimaal 1 dag).

Tabel 5 (zie bijlage 1) presenteert de evoluties van het aantal SBO's per type en voor de verschillende groepen van begunstigden. Er zijn niet-geanticiperde compositie-effecten voor die maatregel. Er wordt een zeer zwakke participatie van het vrouwelijk doelpubliek geobserveerd. Een mogelijke

¹⁴ Het contract kan lopen tot het einde van het kwartaal waarin de jongere 26 jaar wordt. Een jongere die op 20-jarige leeftijd aan een SBO GFM begint zou dat dus gedurende zes jaar kunnen doen. De contracten met zulke lange looptijden kunnen niet worden geëvalueerd aan de hand van de methoden die werden gekozen in deze studie.

verklaring ligt in de samenwerking met de ION's zoals Brussels Net en de MIVB die doorgaans vooral mannen aanwerven. Het volledige doelpubliek wordt gebruikt in de studie, aangezien de gegevens van alle jongeren onder de 30 jaar worden gebruikt.

3. Beschrijving van de gebruikte gegevens

3.1. Beschikbare gegevens

View.brussels heeft ons de individuele gecodeerde gegevens bezorgd van alle jongeren onder de 30 jaar die zich bij Actiris hebben ingeschreven tussen 1 januari 2013 en 31 december 2016. De keuze van de jaartallen werd gemaakt op basis van de datum waarop de maatregelen zijn uitgevoerd en de beschikbaarheid van de gegevens. Die jaren maken het immers mogelijk om voldoende afstand te hebben voor de maatregelen op langere termijn zoals de SBO en over meer recente jaren te beschikken, zodat rekening kan worden gehouden met de maatregelen die onlangs zijn verschenen, zoals de instapstage.

Voor die werkzoekenden hebben we informatie over hun leeftijd, geslacht, opleidingsniveau (dat erkend wordt door de gemeenschappen), nationaliteit, de wijk waar ze wonen en de datum waarop ze zich hebben ingeschreven bij Actiris.

Bovendien hebben we ook informatie ontvangen over de maandelijkse opvolging van het beroepsstatuut van die jongeren op basis van de gegevensbanken van Actiris, de multifunctionele Aangifte (DmfA) en de Onmiddellijke Aangifte (Dimona)¹⁵. Wij hebben dus gegevens over hun baan, de start- en einddata van hun contract en de sector waarin ze tewerkgesteld waren. De beroepsopvolging begint vanaf het moment dat de jongere zich bij Actiris inschrijft als werkzoekende en loopt tot juni 2017¹⁶. Het was belangrijk om een lange opvolgingsperiode te hebben omdat we niet alleen rekening moeten houden met de periode vóór ze hebben deelgenomen aan een maatregel en de duur ervan, maar ook moeten beschikken over een voldoende lange periode na die deelname om de impact ervan op de uitstroom naar werk te observeren.

Tot slot hebben we informatie over de deelnames aan de SBO's, instapstages en IBO's van alle jongeren onder de 30 jaar die zich bij Actiris hebben ingeschreven tussen 1 januari 2012 en 31 december 2016, inclusief de start- en einddatum van elke deelname en de sector waarin die deelname plaatsvindt. Enkel de deelnames na die (nieuwe) inschrijving zullen in deze analyse worden opgenomen.¹⁷

Wij hebben geen gegevens over de deelnames aan andere werkgelegenheidsmaatregelen. Die zouden nuttig kunnen zijn om het traject van de jonge werkzoekenden te observeren en meer verfijnde controlegroepen samen te stellen, maar het lijkt ingewikkeld om een voldoende grote gegevensbank te verkrijgen om de gegevens te gebruiken. Er bestaat immers een zeer groot aantal (regionale en federale) werkgelegenheidsmaatregelen, en de gegevensbank waarover we beschikken omvat slechts een klein aantal daarvan. Bovendien kunnen die maatregelen niet altijd met elkaar worden vergeleken omdat hun toekenningsvoorwaarden en formaat (duur, doelstellingen, enz.) verschillen.

¹⁵ De multifunctionele Aangifte (DmfA) bevat de loon- en arbeidstijdgegevens van alle werknemers die bij een werkgever zijn tewerkgesteld in de loop van een bepaald kwartaal. De Dimona (Onmiddellijke Aangifte) is het elektronische bericht waarmee de werkgever iedere indiensttreding en uitdiensttreding van een werknemer aangeeft bij de RSZ.

¹⁶ Figuren A1 en A2 in bijlage 2 tonen de manier waarop de opvolging van de jongeren is georganiseerd.

¹⁷ Een jongere kan zich bijvoorbeeld ingeschreven hebben in 2012, deelgenomen hebben aan een van de drie maatregelen en uit de werkloosheid geraakt zijn, en zich vervolgens in 2015 opnieuw ingeschreven hebben. In onze analyse wordt geen rekening gehouden met de deelname in 2012.

Zoals hierboven is aangehaald, wordt bijzondere aandacht besteed aan de uitstroom van werkloosheid naar langdurig werk. Wij stuiten op databeperkingen om die kwestie te benaderen. We hebben immers geen gegevens over het loonniveau, het type contract (bepaalde of onbepaalde duur) en over het arbeidsregime (voltijds of halftijds). Zoals vaak het geval is in de literatuur over dit type van maatregelen, heeft de gekozen benadering dus uitsluitend betrekking op de tewerkstellingsduur die minstens 6 maanden moet bedragen.

De tewerkstellingsduur wordt berekend als het aantal opeenvolgende werkdagen. De tewerkstellingsduur wordt afzonderlijk per tewerkstellingsperiode beschouwd. Bijvoorbeeld, de periodes van uitzendarbeid waarin meerdere korte tewerkstellingsperiodes elkaar opvolgen worden niet samengeteld.

3.2. Beschrijvende analyse van de gegevens

3.2.1. Vergelijking tussen de deelnemers aan de maatregelen en de niet-deelnemers

Om de impact te isoleren van een deelname aan een maatregel op het vinden van werk, moet niet alleen het traject op de arbeidsmarkt worden onderzocht, maar moeten die personen ook worden vergeleken met jongeren die niet hebben deelgenomen aan de maatregel.

Onderstaande tabel 1 beschrijft de verschillen tussen de groepen van jonge begunstigden van de maatregelen en de groep van jongeren die aan geen enkele van de drie maatregelen heeft deelgenomen. Alle jongeren onder de 30 jaar die zich in 2015 als werkzoekende hebben ingeschreven bij Actiris werden opgenomen in deze tabel en ingedeeld volgens hun deelname dan wel niet-deelname aan een maatregel.

De eerste kolom toont bijvoorbeeld alle jongeren die hebben deelgenomen aan minstens een instapstage tussen hun inschrijving en juni 2017. Een jongere kan in meerdere groepen vermeld staan wanneer hij/zij heeft deelgenomen aan meer dan een maatregel. De kenmerken van elke jongere op het ogenblik van de inschrijving werden gebruikt om de percentages in tabel 1 te berekenen.

Tabel 1 Kenmerken per groep (aandeel) - jongeren onder de 30 jaar die ingeschreven zijn als werkzoekende in 2015

Kenmerken	Deelnemers aan minstens 1 instapstage	Deelnemers aan minstens 1 IBO	Deelnemers aan minstens 1 SBO	Groep van jongeren die nooit heeft deelgenomen aan de geëvalueerde maatregelen
Vrouwen	49,64%	48,85%	17,89%	51,14%
Mannen	50,36%	51,15%	82,11%	48,86%
Belgen	72,01%	75,77%	89,02%	64,00%
EU-burgers	12,90%	16,92%	6,50%	18,71%
Niet-EU-burgers	15,09%	7,31%	4,47%	17,30%
Hoogstens lager secundair onderwijs	25,29%	21,73%	29,27%	27,24%
Hoger secundair onderwijs	58,69%	36,54%	67,48%	26,31%
Hoger onderwijs	0,10%	23,65%	0,41%	19,57%
Diploma's behaald in het buitenland	15,92%	18,08%	2,85%	26,88%
Jonger dan 19 jaar	10,20%	3,08%	6,50%	3,68%
Tussen 19 en 21 jaar	44,95%	19,04%	55,28%	17,64%
Tussen 22 en 24 jaar	31,74%	32,69%	37,80%	29,49%
Tussen 25 en 29 jaar	13,11%	45,19%	0,41%	49,19%
Arme buurt*	33,51%	22,07%	40,83%	31,21%
Kwartaal van inschrijving: Januari-Maart	15,30%	24,62%	10,16%	23,77%
Kwartaal van inschrijving: April-Juni	10,82%	16,15%	8,54%	18,33%
Kwartaal van inschrijving: Juli-September	47,87%	40,38%	55,28%	34,18%
Kwartaal van inschrijving: Oktober-December	26,01%	18,85%	26,02%	23,73%
Totale aantal individuen	961	520	246	25 831

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

* Die classificatie wordt aangeleverd door Actiris en preciseert of de jongere al dan niet in een achtergestelde buurt woont op economisch gebied. Ze omvat de wijken in de eerste kroon noord en west die tot de armste van het Brussels Gewest behoren en een sikkel vormen rond het stadscentrum.

Door de groep van begunstigden van de **instapstage** te vergelijken met de groep van jongeren die aan geen enkele van de drie maatregelen heeft deelgenomen, kunnen we vaststellen dat de deelnemers lager geschoold zijn (vooral met de categorie 'hoger secundair onderwijs' die 58,69 % bedraagt) en jonger zijn dan de niet-deelnemers. Die groep stemt dus overeen met de personen met minder beroepservaring (die de facto jonger zijn) en die meer moeilijkheden ondervinden om zich op de arbeidsmarkt te integreren.

De groep van deelnemers aan de **IBO** omvat een hoog percentage hoogopgeleide jongeren (23,65 %) en vertoont soortgelijke kenmerken met de groep van de niet-begunstigden qua percentages. Dat is niet verrassend aangezien de IBO gericht is op een ruim publiek en gekenmerkt wordt door een minder beperkte toegang dan de twee andere geëvalueerde maatregelen. Er is ook een opvallend verschil merkbaar op het vlak van nationaliteit, met een lager deelnamepercentage van niet-Europese jongeren. De armere buurten zijn ook ondervertegenwoordigd in deze groep wanneer we ze vergelijken met de vergelijkingsgroep.

De groep van begunstigden van de **SBO** is specifiek, met een zeer hoge percentage aan mannen. Die groep is ook minder geschoold en jonger, wat dus goed overeenstemt met de doelgroep van de maatregel. Proportioneel gezien wonen de jongeren uit deze groep vaker in de armere buurten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en hebben ze minder vaak een niet-Europese nationaliteit dan de jongeren uit de andere groepen.

Voor de drie groepen blijkt uit tabel 1 dat Belgische jongeren meer deelnemen aan de maatregelen dan buitenlandse jongeren. Wat betreft de kwartalen van inschrijving van de deelnemers bij Actiris als werkzoekende, stellen we vast dat de percentages vergelijkbaar zijn met die van de niet-begunstigden. Het enige opvallende verschil is misschien het gevolg van het feit dat de begunstigden zich gemiddeld vaker inschreven tussen juli en september. Dat kan worden verklaard doordat de deelnemers aan de maatregelen vaker jongeren zijn (mede door de doelstellingen van de maatregelen en de toekenningsvoorwaarden) en dus personen die pas afgestudeerd zijn.

3.2.2. Aanwerving bij dezelfde werkgever

We onderzoeken welke jongeren onder de 30 jaar die zich als werkzoekende hebben ingeschreven bij Actiris tussen 2013 en 2016 en die hebben deelgenomen aan één van de drie bestudeerde maatregelen, een baan van minstens 6 maanden hebben gevonden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen jongeren die bij dezelfde werkgever zijn gebleven aan het einde van de maatregel, jongeren die een baan hebben gevonden bij een andere werkgever en jongeren die geen baan hebben gevonden tijdens de observatieperiode.

Het bijzondere belang van dit deel is na te gaan of de tewerkstelling na deelname aan de maatregel bij dezelfde werkgever plaatsvindt. Deze analyse blijft echter beschrijvend en maakt het niet mogelijk om vast te stellen of de maatregel al dan niet een baan heeft gecreëerd.

a. De instapstages

Eerst worden de instapstages geanalyseerd. Uit onderstaande tabel 2 blijkt dat, van de tussen 2013 en 2016 ingeschreven jongeren, in totaal 3 037 jongeren aan die maatregel hebben deelgenomen.

1 385 daarvan hebben werk gevonden na hun deelname en tijdens de opvolgingsperiode (tot juni 2017). Ze vertegenwoordigen dus 45,6 % van onze steekproef. Daarvan zijn er 502 jongeren aangenomen met een arbeidsovereenkomst bij dezelfde werkgever als die waar zij hun stage hebben gelopen. Dit is slechts 16,5 % van de begunstigden en 36,2 % van de jongeren die tijdens de opvolgingsperiode een baan hebben gevonden. Die percentages worden verklaard door het feit dat de instapstage een eerste werkervaring beoogt en niet specifiek een aanwerving bij dezelfde werkgever.

Tabel 2 Opvolging van de jongeren die hebben deelgenomen aan een instapstage en van hun werkgever, inschrijvingen tussen 2013 en 2016

Categorie van jongeren	Aantal	Percentage	Gecumuleerd percentage
Jongeren die een baan hebben gevonden bij dezelfde werkgever	502	16,5	16,5
Jongeren die een baan hebben gevonden bij een andere werkgever	883	29,1	45,6
Jongeren die geen baan hebben gevonden tijdens de opvolgingsperiode	1652	54,4	100,0
Totaal aantal jongeren die hebben deelgenomen aan een instapstage	3037	100,0	100,0

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

Tot slot hebben 883 jongeren na hun instapstage werk gevonden bij een andere werkgever. Ze vertegenwoordigen dus 29,1 % van de jongeren die hebben deelgenomen aan deze maatregel.

b. De individuele beroepsopleidingen

Onze steekproef bevat 1 684¹⁸ jongeren die hebben deelgenomen aan de IBO's en waarvan wij informatie hebben over de werkgever¹⁹. Onderstaande tabel 3 toont dat 455 van die jongeren geen werk van minstens zes maanden gevonden hebben tussen het einde van hun deelname aan de IBO en juni 2017. De verplichte aanwervingsperiode die volgt op de vormingsperiode wordt hier beschouwd als een onderdeel van de maatregel en niet als werk. Zoals hierboven vermeld, werd dit gedaan om de maatregel niet als een doel op zich te beschouwen en te analyseren of de maatregel nadien een langdurige inschakeling van de begunstigden mogelijk maakt.

Van de 1 229 jongeren die na hun deelname aan de IBO gedurende minstens zes maanden werk vonden, waren er 662 in dienst bij dezelfde werkgever als degene bij wie de IBO plaatsvond.²⁰ Die jongeren vertegenwoordigen 39,3 % van de jongeren die een IBO hebben gevolgd tijdens de analyseperiode. 33,7 % van de begunstigden hebben een baan gevonden bij een andere werkgever.

Tabel 3 Opvolging van de jongeren die hebben deelgenomen aan een IBO en van hun werkgever, inschrijvingen tussen 20123 en 2016

Categorie van jongeren	Aantal	Percentage	Gecumuleerd percentage
Jongeren die een baan hebben gevonden bij dezelfde werkgever	662	39,3	39,3
Jongeren die een baan hebben gevonden bij een andere werkgever	567	33,7	73,0
Jongeren die geen baan hebben gevonden tijdens de opvolgingsperiode	455	27,0	100,0
Totale aantal jongeren die hebben deelgenomen aan een IBO	1684	100,0	100,0

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

Ook hebben we de verdeling van deze groepen per werkgever kunnen analyseren. Zo konden we vaststellen dat, in de geobserveerde periode, 17 werkgevers meer dan 10 jongeren in dienst hebben genomen in de IBO, op een totaal van 718 werkgevers (slechts 2,36 % van de werkgevers). De IBO's lijken dus niet alleen ten goede te komen aan een groot aantal werkgevers, maar ook zonder dat deze werkgevers misbruik maken van de maatregel (zonder rekening te houden met de omvang van de werkgever).

Twee werkgevers (met meer dan 250 werknemers) maken gebruik van een bijzonder groot aantal IBO-contracten. Samen hebben ze in totaal 12 % van de jongeren met een IBO aangeworven tijdens de geanalyseerde periode. Bovendien was de meerderheid van de jongeren die een IBO gevolgd hebben bij een van die werkgevers, sinds hoogstens een week ingeschreven als werkzoekende voordat ze aan de IBO begonnen. Die uiterst korte periode lijkt erop te wijzen dat die werkzoekenden zich ingeschreven hadden bij Actiris met als enig doel de werkgever te laten profiteren van de gunstige voorwaarden van de IBO.

¹⁸ Het totale aantal jongeren dat een IBO heeft gevolgd over de periode bedraagt 2 156. We hebben dus informatie over de werkgever voor 78,2 % van de gevallen.

¹⁹ Slechts een deel van de statistieken over de IBO's wordt door Actiris opgesteld. We beschikken niet over werkgeversnummers voor bepaalde types van IBO's die worden beheerd door andere instellingen.

²⁰ Ook hier wordt rekening gehouden met de periode na de verplichte tewerkstellingsperiode die in het IBO-contract is voorzien.

c. De startbaanovereenkomsten

De SBO is een bijzonder lange maatregel. De opvolgingsperiode van de jongere moet dus rekening kunnen houden met zowel de periode vóór het begin van de deelname aan de SBO, de lange duur (één jaar) van de deelname en een voldoende lange periode na de opvolging om de uitstroom naar werk na de maatregel te kunnen vatten. In deze analyse hebben we ons dus beperkt tot de jongeren ingeschreven in 2013 en 2014.

Uit onderstaande tabel 4 blijkt dat in de analyseperiode 471 jongeren uit onze steekproef hebben deelgenomen aan die maatregel. 186 jongeren hebben na hun deelname aan de SBO geen werk gevonden (39,5 % van het totale aantal begunstigden dat in de analyse is opgenomen).

Tabel 4 Opvolging van de jongeren die hebben deelgenomen aan een SBO en van hun werkgever, inschrijvingen in 2013 en 2014

Categorie van jongeren	Aantal	Percentage	Gecumuleerd percentage
Jongeren die een baan hebben gevonden bij dezelfde werkgever	187	39,7	39,7
Jongeren die een baan hebben gevonden bij een andere werkgever	98	20,8	60,51
Jongeren die geen baan hebben gevonden tijdens de opvolgingsperiode	186	39,5	100,0
Totaal aantal jongeren die hebben deelgenomen aan een SBO	471	100,0	100,0

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

Daarnaast bleven 187 jonge begunstigden na het einde van hun SBO in dienst bij dezelfde werkgever. Dat vertegenwoordigt 39,7 % van alle jongeren die deelnamen aan een SBO. Tot slot hebben 98 jongeren werk gevonden bij een andere werkgever, of 20,8 % van het totale aantal begunstigden tijdens de beschouwde periode.

4. Impactevaluatie

Algemeen beschouwd kan de impact van een maatregel niet worden gemeten aan de hand van eenvoudige vergelijkingen tussen begunstigten en niet-begunstigten. Selectie- en contexteffecten zwakken de effecten van een maatregel af. Om dat probleem te verhelpen, maakt de methode voor de impactevaluatie gebruik van de notie ‘contrafeitelijk’, d.w.z. de situatie die zou waargenomen zijn voor de begunstigten zonder de maatregel. Die situatie bestaat niet en verschillende kwantitatieve methodes werden ontwikkeld om die virtuele contrafeitelijke situatie te ramen²¹.

De referentiemethode is die van de gecontroleerde experimenten²² die er ex ante, dus vóór de invoering van de maatregel, in bestaat een steekproef te trekken waarin de begunstigten en niet-begunstigten willekeurig worden geselecteerd. Dankzij die willekeurige toekenning beantwoordt de vergelijking op het vlak van resultaten van beide groepen aan de eigenlijke impact van de maatregel. Ondanks de methodologische aantrekkelijkheid kunnen gecontroleerde experimenten leiden tot problemen met de uitvoering, zoals de kostprijs en de duur van het experiment, maar ook de aanvaardbaarheid van de loting. Volgens het gelijkheidsbeginsel kan het inderdaad moeilijk zijn om personen uit te sluiten van een maatregel.

Economen hebben dan ook verschillende ‘quasi-experimentele’ methodes ontwikkeld die gecontroleerde experimenten trachten te evenaren op basis van (ex post) waargenomen gegevens en die vergelijken ‘wat vergelijkbaar is’. Die methodes zullen met name voordeel halen uit situaties waarin er sprake is van een ‘bijna’ willekeurige toewijzing aan de maatregel en op die manier de resultaten van de begunstigten kunnen vergelijken met die van een vergelijkbare populatie.

4.1. De selectievertekening

4.1.1. Diverse bronnen van mogelijke selectievertekeningen

De selectievertekening kan resulteren uit het gedrag van de potentiële begunstigten. Zo zal het aantal rechthebbende personen die denken dat ze voordeel kunnen halen uit een maatregel, die zich kandidaat stellen en die het programma voltooiën groter zijn dan het aantal personen die denken dat ze er niet bij gebaat zijn. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de factoren die de evaluator waarneemt (leeftijd, opleidingsniveau, enz.) en de factoren die niet waarneembaar zijn (motivatie, zelfvertrouwen, inzet voor de job, ernst, enz.).

De selectievertekening kan ook het gevolg zijn van het selectiegedrag van de initiatiefnemers van de maatregel (Van der Linden, 2011, p.8). Er is sprake van skimming of afroming wanneer zij ‘goede’ kandidaten kiezen die het programma waarschijnlijk zullen voltooiën of goede resultaten zullen behalen. In een dergelijk geval kan het positief effect van de maatregel voortvloeien uit de skimming of uit het intrinsiek effect van de maatregel. Omgekeerd is er sprake van een fenomeen van ‘positieve

²¹ Voor een niet-technische beschrijving van die methoden, zie bijvoorbeeld Khandker et al. (2010). Voor een meer formele beschrijving, zie bijvoorbeeld Imbens en Woolridge (2009) en Blundell en Costa Dias (2000).

²² Ook kansexperimenten genoemd of Randomized Controlled Trials (RCT) in het Engels.

discriminatie' wanneer prioriteit wordt gegeven aan achtergestelde personen. Dit keer betekent een negatief effect van de maatregel niet dat de maatregel intrinsiek ondoeltreffend is.

4.1.2. De selectievertekening voor de drie geëvalueerde maatregelen

De deelname aan de drie maatregelen in deze studie gebeurt op vrijwillige basis. Dat zou kunnen leiden tot een selectievertekening van de begunstigden. Uit de kwalitatieve interviews met de medewerkers van Actiris blijkt bovendien dat er een voorselectie gebeurt door Actiris. In bepaalde gevallen worden de jobaanbiedingen voor de maatregelen niet gepubliceerd en stelt Actiris die jobs rechtstreeks voor aan bepaalde kandidaten. Zodra er een voorselectie is gemaakt, wordt hun profiel naar de werkgever gestuurd die dan de meest geschikte kandidaat kan kiezen. In bepaalde gevallen is het zelfs mogelijk dat de werkgever zelf een kandidaat voorstelt, zoals soms het geval is voor de IBO bijvoorbeeld (zie deel 3.2.2.b).

De voorselectie door Actiris steunt op de wil om een goede match te verkrijgen: "de juiste persoon op de juiste plaats". Ze is gebaseerd op de toekenningscriteria, maar ook op de 'mate van afstand' van de jongere tot de arbeidsmarkt. Er bestaat dus een bepaalde hiërarchie tussen de bestudeerde maatregelen: de kandidaten die het verst verwijderd zijn van de arbeidsmarkt krijgen een instapstage aangeboden om vertrouwd te raken met de arbeidswereld; de kandidaten die al over een goede arbeidshouding beschikken, krijgen een SBO of een IBO aangeboden²³.

Uit die elementen blijkt dat de selectievertekening potentieel aanwezig is in deze studie en afhangt van (in onze gegevens) waargenomen en niet-waargenomen kenmerken. Het is betrekkelijk eenvoudig om rekening te houden met de selectievertekening die resulteert uit waargenomen kenmerken, terwijl dat voor de niet-waargenomen kenmerken veel complexer is. Ter herinnering, het gaat dus om kenmerken die niet door de evaluator worden waargenomen en die een impact hebben op de deelname aan de maatregel én op de uitstroom naar werk. Als de deelnemers aan de maatregel dus gemiddeld meer gemotiveerd zijn dan de niet-deelnemers onder overigens gelijke omstandigheden, zullen ze sneller doorstromen naar werk dan de niet-deelnemers. Als er geen rekening wordt gehouden met die selectievertekening, zal dat verschil worden toegewezen aan de maatregel, terwijl het te wijten is aan individuele niet-waargenomen kenmerken in de gegevens.

Om de meest geschikte evaluatiemethode te selecteren, hebben we statistische testen uitgevoerd die de aanwezigheid van een selectievertekening afkomstig van niet-waargenomen kenmerken kunnen vaststellen voor elk van de bestudeerde maatregelen. Die testen tonen aan in welke mate de niet-waargenomen kenmerken de doorstroming van werkloosheid naar de bestudeerde maatregelen beïnvloeden na rekening te houden met de in de gegevens waargenomen kenmerken. Als de waargenomen kenmerken dus niet volstaan om de deelname aan de bestudeerde maatregelen te verklaren, is een modellering van de deelname nodig die ook rekening houdt met de impact van de niet-waargenomen kenmerken.

---

²³ In de SBO of de IBO zal vooral de nadruk worden gelegd op het verwerven van nieuwe specifieke vaardigheden voor de arbeidsplaats.

De Timing-of-events-methode (Abbring en van den Berg, 2003; Abbring en van den Berg, 2004) maakt het mogelijk daarmee rekening te houden door de doorstroming van werkloosheid naar de maatregelen en van werkloosheid naar werk simultaan te modelleren op basis van de waargenomen en niet-waargenomen kenmerken. Als er geen selectievertekening op basis van niet-waargenomen kenmerken aanwezig is, kan een eenvoudigere methode worden gebruikt die enkel de doorstroming van werkloosheid naar werk modelleert.

Om te testen op de aanwezigheid van een selectievertekening uit de niet-waargenomen kenmerken, maken we gebruik van een hypothesetest gebaseerd op een model dat de doorstroming van werkloosheid naar de maatregelen op basis van de waargenomen en niet-waargenomen kenmerken bestudeert. Voor elke maatregel schatten we twee afzonderlijke modellen waarin de niet-geobserveerde heterogeniteit respectievelijk op parametrische²⁴ en niet-parametrische²⁵ wijze wordt gemodelleerd. Die twee modelleringen zijn gebaseerd op afzonderlijke hypothesen over de verdeling van de niet-waargenomen kenmerken in de deelnemerspopulatie. Door de resultaten van de twee modellen te vergelijken, kan de aanwezigheid van de selectievertekening op een meer robuuste manier worden afgeleid.

De resultaten (zie tabellen A9 en A10 in bijlage 4) tonen aan dat we in het geval van de instapstage en de SBO de nulhypothese van aanwezigheid van niet-geobserveerde heterogeniteit in de deelname aan de maatregelen kunnen verwerpen. Zoals bleek uit de interviews met Actiris-medewerkers, bevestigen deze testen dat de selectie in de maatregelen in de meeste gevallen gebeurt op basis van de in onze gegevens waargenomen kenmerken. Het Actiris-personeel dat de eerste voorselectie maakt, gebruikt daarvoor immers de databank die we zelf ook hebben gebruikt in deze studie.

De resultaten van de tests zijn meer gemengd voor de IBO. De niet-geobserveerde heterogeniteit is inderdaad significant in beide specificaties voor middelhooggeschoolde jongeren. Uit de interviews en analyses in deel 3.2.2.b. blijkt dat sommige werkgevers deze maatregel in hun aanwervingsprocedure integreren door kandidaten met een extreem korte werkloosheidsduur (minder dan een maand) te selecteren. Een afzonderlijke analyse van deze groep per geslacht toont aan dat de niet-geobserveerde heterogeniteit alleen voor mannen significant is. We zullen terugkomen op deze groep bij de analyse van de resultaten.

Tot slot, de impact van de niet-waargenomen kenmerken op de doorstroming van werkloosheid naar werk is overwegend significant ongeacht het gekozen model. Dat betekent dat naast de in onze gegevens waargenomen kenmerken, niet-waargenomen kenmerken een belangrijke rol spelen in de doorstroming naar werk. Om niet-vertekende ramingen van de impact van de bestudeerde maatregelen te krijgen, moet de gekozen methode rekening houden met die niet-geobserveerde heterogeniteit om de impact op de doorstroming naar werk accuraat te ramen. Het volgende deel geeft een gedetailleerde voorstelling van de gebruikte evaluatiemethodologie.

---

²⁴ Het gaat om een Gamma-verdeling.

²⁵ Het betreft een discreet model met twee massapunten ('mass points').

5. Gebruikte evaluatiemethodologie

Om de impact van de drie bestudeerde maatregelen te evalueren, gebruiken we een gemengde methodologie. Centraal in die benadering staat het duurmodel dat nadien gekoppeld is aan een matchingmodel. De volgende delen beschrijven die verschillende elementen.

5.1. Het duurmodel

Zoals de naam van het model aangeeft (Allison, 2014; Van den Berg, 2000), vertegenwoordigt de te verklaren variabele een bepaalde duur; in dit geval de werkloosheidsduur voorafgaand aan de doorstroming naar werk. Het is niet die duur die rechtstreeks wordt onderzocht, maar een verandering ervan, d.w.z. het 'risico' (waarschijnlijkheid) om een baan te vinden als men tot dan werkloos is gebleven. De functie die de onmiddellijke doorstroomkans van werkloosheid naar werk voor alle individuen beschrijft wordt de kansfunctie genoemd. Het duurmodel verklaart dus de kans op het vinden van werk op basis van waargenomen kenmerken (werkloosheidsduur, leeftijd, opleidingsniveau, deelname aan een werkgelegenheidsmaatregel, enz.), maar ook op basis van niet-waargenomen kenmerken (motivatie, houding, vaardigheden, enz.).

Dat modeltype houdt rekening met het tijdstip waarop de jongere zich inschrijft als werkzoekende bij Actiris, de deelname aan de geëvalueerde maatregelen en de potentiële uitstroom naar werk. Het gekozen duurmodel in deze studie, ook gemengd proportioneel multivariaat model genoemd, biedt tal van voordelen. Een eerste voordeel van het model is dat het correct de duur in rekening kan brengen voor de individuen die doorstromen naar werk tijdens de observatieperiode en voor de 'gecensureerde' individuen, m.a.w. degenen voor wie het doorstromen naar werk plaatsvindt na de observatieperiode, of nooit. De opvolging van de jonge werkzoekenden voor het gebruikte model wordt geïllustreerd in bijlage 2. Ten tweede kan het model rekening houden met variabelen die variëren in de tijd. In onze modellering gebruiken we bijvoorbeeld de werkloosheidsgraad die maandelijks en conjunctureel schommelt tijdens de volledige observatieperiode.

Het gekozen model in deze studie omvat verschillende belangrijke elementen. We onderscheiden aldus de 'basiskans', dat is de functie die de kans op uitstroom naar werk enkel beschrijft op basis van tijd en niet op basis van, bijvoorbeeld, individuele kenmerken. Op hun beurt worden de waargenomen en niet-waargenomen individuele kenmerken op multiplicatieve wijze ingevoerd ten opzichte van de basiskans. Met andere woorden, die kenmerken gaan de basiskans constant verhogen of verlagen in de loop van de tijd. Een hoog i.p.v. laag opleidingsniveau verhoogt bijvoorbeeld op dezelfde manier de uitstroomkans uit de werkloosheid naar werk, ongeacht de werkloosheidsduur. De impact van de bestudeerde maatregelen op de uitstroomkans naar werk wordt op een soortgelijke – multiplicatieve – wijze gemodelleerd. Als de maatregelen een positieve impact hebben, betekent dit dat ze de uitstroom van werkloosheid naar werk versnellen ongeacht het tijdstip in de werkloosheidsperiode waarin ze worden beschouwd.

Vergelijking 1 geeft het model formeel weer:

$$\theta_e(t|t_p, x, V_e) = \lambda_e(t) \phi_e(x) \partial(t|t_p)^{I(t>t_p)} V_e$$

waar θ_e staat voor de onmiddellijke uitstroomkans uit de werkloosheid naar werk; $\lambda_e(t)$ voor de basiskans; x een vector is van de waargenomen kenmerken van de jonge werkzoekenden; V_e een vector is van de niet-waargenomen kenmerken die een impact hebben op de uitstroom naar werk. De term $\partial(t|t_p)^{I(t>t_p)}$ vat de impact van de maatregel die kan variëren op basis van de werkloosheidsduur.

Er moet worden benadrukt dat de globale impact van de maatregel wordt gemeten, d.w.z. vanaf het begin van de deelnameperiode (Crépon et al., 2005; Lalive et al., 2008; Kastoryano en van der Klaauw, 2011; Albanese en Cockx, 2018). Om die reden wordt ook het zogenaamde locking-in-effect, nl. het negatief effect dat tijdens de deelname aan de maatregelen kan ontstaan, en het post-participation-effect in rekening genomen. Daardoor zijn meer volledige ramingen mogelijk die tonen of een deelname aan de maatregelen het mogelijk maakt voor de begunstigden om sneller uit te stromen naar werk, wetend dat ze hadden kunnen uitstromen tijdens de deelnameperiode aan deze maatregel.

In onze gegevens observeren we maandelijks de werkloosheidsduur en dus de onmiddellijke uitstroomkans naar werk. Er wordt dus een discreet duurmodel gebruikt waar de basiskans op flexibele wijze wordt gemodelleerd en de niet-geobserveerde heterogeniteit een parametrische Gamma-verdeling volgt. Tot slot worden de coëfficiënten van het model als volgt geïnterpreteerd: een coëfficiënt gelijk aan 1 betekent dat de variabele geen impact heeft gehad op de uitstroomkans uit de werkloosheid. Een coëfficiënt hoger (lager) dan 1 impliceert dat de variabele de onmiddellijke uitstroomkans naar werk heeft verhoogd (verlaagd).

5.2. De matchingmethode

Voor elke maatregel beschouwen we twee groepen van werkzoekenden: de behandelgroep die bestaat uit de begunstigden van de maatregel en de controlegroep die bestaat uit niet-deelnemers die verder zoveel mogelijk karakteristieken delen met de begunstigden. Met de matchingmethode (zie, bijvoorbeeld, Caliendo en Kopeinig, 2008) kan men de behandelgroep en de controlegroep meer op elkaar laten lijken op het vlak van waargenomen kenmerken. Er wordt aan elk individu een gewicht²⁶ toegekend naargelang van de kans dat hij/zij toebehoort aan de behandelgroep op basis van de waargenomen individuele kenmerken. Die methode werd uitgevoerd aan de hand van de procedure die wordt voorgesteld in Albanese en Cockx (2018).

Concreet betekent dit dat aan de individuen van de controlegroep die sterk (weinig) lijken op de individuen van de behandelgroep een groter (kleiner) gewicht wordt toegekend. Bovendien wordt aan de atypische individuen van de behandelgroep ook een lager gewicht toegekend. Met de matchingmethode kunnen de behandelgroep en de controlegroep in evenwicht worden gebracht voordat de impact van de maatregel wordt gemeten. Gecombineerd met het gekozen duurmodel kan die methode de impact van de bestudeerde maatregelen nauwkeuriger isoleren.

²⁶ Dat gewicht wordt 'propensity-score' genoemd.

5.3. Resultatenindicatoren

In onze analyse wordt een uitstroom uit de werkloosheid naar werk gedefinieerd als een opstap naar *regulier werk*, namelijk een functie als werknemer of zelfstandige in hoofdberoep²⁷. De uitstroom naar de bestudeerde maatregelen vormt dus nooit een doorstroom naar een regulier arbeidscontract, zelfs niet in het geval van een SBO die een jaar duurt maar volledig wordt gesubsidieerd. Het luik 'werk' van de IBO is ook geen regulier werk, aangezien de werkgever zich er contractueel heeft toe verbonden de werknemer gedurende een periode die minstens gelijk is aan de opleidingsperiode in dienst te houden. Een job volgend op het luik 'werk' van een IBO bij dezelfde werkgever wordt daarentegen wel als regulier werk beschouwd.

In de analyse onderzoeken we tewerkstellingsperiodes van minstens 6 maanden²⁸ om te antwoorden op de vraag 'heeft de deelname aan de bestudeerde maatregelen de uitstroom uit de werkloosheid naar werk op duurzame wijze versneld?'.

5.4. Implementatie

Om de impact van de deelnames aan de maatregelen op die uitstroom te ramen aan de hand van de gegevens die zijn voorgesteld in deel 3 en de methodologie uit deel 3, werd gebruikgemaakt van de software STATA. Die software beschikt immers over de commando's 'pgmhaz8' en 'hshaz' die gebruikmaken van een duurmodel en die het tegelijkertijd mogelijk maken om met de niet-geobserveerde heterogeniteit in de gegevens rekening te houden. Het verschil tussen die twee routines ligt in het feit dat `pgmhaz8` een Gamma-verdeling aanneemt voor de niet-geobserveerde heterogeniteit, terwijl dat voor `hshaz` een niet-parametrische verdeling is (met twee steunpunten). De resultaten die zijn opgenomen in dit deel zijn de resultaten die met het `pgmhaz8`-commando zijn verkregen²⁹. De resultaten die zijn verkregen met het `hshaz`-commando zijn moeilijker te verkrijgen als gevolg van convergentieproblemen en werden gebruikt als gevoeligheidstesten.

We ramen afzonderlijke vergelijkingen voor elke maatregel. Daardoor is het mogelijk om controlegroepen te definiëren die meer gelijken op de groep van begunstigden voor elke maatregel en op die manier een nauwkeurigere vergelijking te maken. De resultaten tonen dus de manier waarop de deelname aan de betrokken maatregel het voor de begunstigde mogelijk maakt om sneller uit te stromen naar werk dan wanneer hij daaraan niet had deelgenomen, maar wel eventueel had deelgenomen aan een van de twee andere geëvalueerde maatregelen en/of andere werkgelegenheidsmaatregelen.

---

²⁷ Die arbeidsplaatsen mogen deels gesubsidieerd worden zoals bijvoorbeeld het geval is voor de Activa-aanwervingen waarvoor de werkgever een werkgeversbijdragevermindering krijgt gedurende een bepaalde periode na de aanwerving. Alle andere werkgelegenheidsprogramma's, in het bijzonder de geëvalueerde maatregelen in deze studie, maar ook alle types van opleidingen, stages en volledig gesubsidieerde arbeidsplaatsen worden niet beschouwd als een doorstroom naar regulier werk.

²⁸ Een tewerkstellingsduur van 6 maanden beantwoordt aan de definitie van langdurig werk.

²⁹ De volledige resultatentabellen worden voorgesteld in bijlage om onder andere te tonen welke controlevariabelen werden opgenomen in het model. Die drie tabellen – een voor elke maatregel – tonen de resultaten voor het model waarbij de globale impact van de maatregel op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden wordt geraamd.

We onderzoeken enkel de impact van een eerste deelname aan een maatregel. Dat wil zeggen dat als een jongere aan een tweede maatregel deelneemt, die tweede deelname om technische redenen niet in rekening wordt genomen in deze studie. Het is belangrijk om te vermelden dat als een contract voor één van die maatregelen wordt verlengd en de twee contracten elkaar opvolgen, ze in deze analyse allebei in rekening worden genomen als één ervaring. Tabel A8 (zie bijlage 1) toont dat het aantal jongeren dat deelneemt aan meer dan een maatregel beperkt is.

Voor alle impactanalyses en voor de drie maatregelen worden alleen jongeren onder de 26 jaar gekozen die zich voor de eerste keer inschrijven als werkzoekende bij Actiris na hun studies. Opnieuw hebben we die keuze gemaakt om redenen van robuustheid: door alleen jongeren zonder een beroepsverleden op te nemen, kan de impact van een deelname aan een maatregel op het vervolg van het beroepstraject van de begunstigde beter worden geïsoleerd. Voor elk van de maatregelen wordt een analysegroep opgesteld die aan de toekenningsvoorwaarden van de maatregel voldoet en worden vervolgens de individuen opgesplitst in een behandelgroep en een controlegroep naargelang ze al dan niet hebben deelgenomen aan de betrokken maatregel.

6. Resultaten

In dit deel presenteren we de geschatte impact van een deelname aan een van de drie maatregelen op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden. Die analyses worden apart gemaakt naar maatregel, geslacht en opleidingsniveau om de mogelijk heterogene impact van de maatregelen volgens de geanalyseerde groep te kunnen observeren. Daarom illustreren we de behandel- en controlegroep van elke maatregel voor we de resultaten bespreken. De samenstelling van de controlegroepen kan verschillen van maatregel tot maatregel naargelang van de specifieke toekenningsvoorwaarden van elke maatregel.

We spitsen ons hoofdzakelijk toe op de globale impact (zie deel 5.1) die het mogelijk maakt een antwoord te geven op de onderzoeksvraag in deze studie, namelijk in welke mate hebben de bestudeerde maatregelen de uitstroom van de deelnemers van werkloosheid naar werk versneld ten opzichte van een situatie waarin ze daar niet aan zouden hebben deelgenomen. Alleen de globale impact omvat die contrafeitelijke situatie en vormt de geschikte maatstaf om de maatregelen te evalueren op het gebied van doeltreffendheid. Bovendien wordt voor de groepen waarvoor er geen positieve impact wordt gevonden de globale impact opgesplitst volgens werkloosheidsduur vóór het begin van de deelname aan de maatregel. Op dit manier kunnen we observeren of bepaalde subgroepen toch voordeel halen uit de maatregelen en of een meer doelgerichte afstemming zou kunnen worden gemaakt.

Merk op dat de ‘post-participation-effecten’ positief zijn voor de drie maatregelen, ongeacht de geanalyseerde groepen. In wat nu volgt worden die effecten alleen voorgesteld voor de SBO, wat een bijzonder lange maatregel is die een uitgesproken ‘locking-in-effect’ genereert. Bovendien wordt dat ‘post-participation-effect’ opgesplitst naar duur sinds het einde van de maatregel.

Er moet worden herhaald dat de bestudeerde maatregelen andere doelstellingen kunnen invullen dan de doelstellingen die worden geëvalueerd in deze studie. Een betere afstemming tussen vraag en aanbod of zelfs een loopbaanheroriëntering door een vorming zouden wenselijke doelstellingen kunnen zijn. Die doelstellingen worden evenwel niet onderzocht in deze studie en de onderstaande resultaten kunnen daarover geen uitspraak doen.

6.1. De instapstages

Eerst worden de instapstages geanalyseerd. Ter herinnering: de analysegroep omvat alle jongeren die jonger zijn dan 26 op het moment dat ze zich inschrijven en die in de beroepsinschakelingstijd zitten, die geen diploma hoger onderwijs hebben en die gedurende minstens drie maanden werkloos zijn gebleven. Die groep is onderverdeeld in een behandelgroep en een controlegroep naargelang de jongeren al dan niet hebben deelgenomen aan een instapstage.

De onderstaande tabel 5 toont de aandelen – per categorie – voor de behandel- en controlegroepen die zijn gekozen in de steekproef van de impactanalyse. Die aandelen houden rekening met het gewicht dat is toegekend aan de individuen door de matchingmethode. Er kan worden vastgesteld dat de

aandelen voor de verschillende categorieën slechts relatief kleine verschillen laten optekenen tussen de twee groepen. De meest uitgesproken verschillen hebben betrekking het aantal jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs die relatief meer vertegenwoordigd zijn in de behandelgroep, terwijl de jongeren die een diploma behaald hebben in het buitenland minder vertegenwoordigd zijn. De jongeren die in de arme buurt wonen zijn relatief meer vertegenwoordigd in de controlegroep.

Tabel 5 Beschrijvende statistieken per groep voor instapstages
Aandeel (rekening houdend met de gewichten verkregen op basis van de matchingmethode)

Groep voor de uitstroom van minder dan een maand	Behandelgroep	Controlegroep
Vrouwen	0,49	0,47
Mannen	0,51	0,53
Belgen	0,82	0,76
EU-burgers	0,09	0,12
Niet-EU-burgers	0,09	0,12
Hoogstens lager secundair onderwijs	0,21	0,27
Hoger secundair onderwijs	0,75	0,61
Hoger onderwijs	0,00	0,00
Diploma's behaald in het buitenland	0,04	0,12
Jonger dan 19 jaar	0,09	0,13
Tussen 19 en 21 jaar	0,49	0,49
Tussen 22 en 25 jaar	0,42	0,38
Arme buurt	0,36	0,44
Aantal individuen	2403	22401
Gemiddelde werkloosheidsduur (maanden)	21,22	19,30
Mediane werkloosheidsduur (maanden)	17,85	13,90

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB

Het feit dat de controlegroep meer individuen bevat is een voordeel voor deze analyse: daardoor kan een controlegroep worden gevormd die meer gelijk op de behandelgroep door een groter gewicht toe te kennen aan de individuen van de controlegroep die meer gelijkenissen vertonen met die van de behandelgroep.

Er kunnen kleine verschillen worden vastgesteld in termen van de gemiddelde of mediane duur tussen de twee groepen. Dat verschil zou mogelijk kunnen worden verklaard door de duur van de deelname aan de instapstage. Er kunnen evenwel geen conclusies worden getrokken op basis van die observatie aangezien die informatie louter beschrijvend is.

6.1.1. Uitstroom naar werk van minstens zes maanden

Tabel 6 bevat het aantal begunstigden naar geslacht en opleidingsniveau en de impactcoëfficiënten van de maatregel op die groepen³⁰. Die coëfficiënten tonen dus voor elk van de subgroepen in welke mate de deelname aan een instapstage het mogelijk heeft gemaakt voor de begunstigden om sneller uit te stromen naar werk. De steekproef omvat 2 403 begunstigden, verdeeld over 1 148 vrouwen en 1 255 mannen.

³⁰ Tabel 5 bevat de gewichten toegekend door de matchingmethode, terwijl tabel 6 de bruto-aantallen begunstigden van elke subgroep bevat.

Tabel 6 Impact van de deelname aan een instapstage op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden

Opleidingsniveau	Aantal begunstigten			Impact van de maatregel (hazard ratio)		
	Totaal	Vrouwen	Mannen	Totaal	Vrouwen	Mannen
Volledige groep van begunstigten	2403	1148	1255	1,15***	1,07	1,22***
Hoogstens lager secundair onderwijs	637	223	414	1,68***	1,65*	1,64***
Hoger secundair onderwijs	1483	747	736	1,04	0,97	1,13*
Diploma's behaald in het buitenland	283	178	105	1,84***	1,97**	1,72

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB

De impact van de instapstage voor de volledige groep van begunstigten is positief en significant. We kunnen echter vaststellen dat – zelfs als de coëfficiënt voor de vrouwen voor alle opleidingsniveaus samen – positief (1,07) is, hij niet significant is. De coëfficiënt (1,22) voor de groep van de mannen is positief en significant verschillend van 1. Dat wijst erop dat de uitstroomkans naar werk voor de mannen gemiddeld met 22 % gestegen is³¹. In tegenstelling tot de vrouwen stellen we vast dat de mannen dus sneller uitstromen naar langdurig werk als ze deelnemen aan een instapstage.

Voor de laaggeschoolde jongeren, d.w.z. de jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs, blijft de impact (1,68) significant (met een betrouwbaarheidsniveau van 99 %). Die impact geldt zowel voor de mannen (1,65) als voor de vrouwen (1,64).

De resultaten voor de groep jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs tonen dat de instapstages geen significante impact (1,0) hebben op die groep. Door deel te nemen aan een instapstage zouden ze dus niet sneller uitstromen naar werk. Er werd geen impact vastgesteld voor de subgroep van vrouwen. Een positieve impact, die alleen significant is op een betrouwbaarheidsniveau van 90 %, werd vastgesteld voor de mannen.

Voor de jongeren met een buitenlands diploma is een meer uitgesproken impact zichtbaar. De coëfficiënt van 1,84 toont dat – wanneer de twee geslachten samen worden geanalyseerd – de maatregel een zeer positieve impact heeft (en significant verschillend is van 1 op een betrouwbaarheidsniveau van 99 %) op die groep. De impact blijft zichtbaar voor de twee geslachten wanneer die afzonderlijk worden geanalyseerd, maar is alleen voor de vrouwen significant.

6.1.2. Naar werkloosheidsduur

In dit deel wordt de impact van de maatregel opgesplitst volgens werkloosheidsduur vóór het begin van de deelname aan de geëvalueerde maatregel. De resultaten uit het vorige deel tonen dat de uitstroom naar werk van de jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs niet versneld werd door de maatregel. Welnu, deze subgroep omvat een groot aantal begunstigten van de instapstage. We proberen dus aan te tonen of er zich een impact voordoet voor deze subgroep naargelang de jongeren een langere of kortere werkloosheidsduur hadden voordat ze aan de instapstage begonnen.

³¹ Dat resultaat is uitgedrukt in procent en kan eenvoudig worden berekend aan de hand van de coëfficiënt door de volgende berekening te maken: $(1,71-1)*100$. Er moet evenwel worden vermeld dat een betrouwbaarheidsinterval statistisch wordt geschat voor die coëfficiënten dat doorgaans zeer groot is. Het model heeft voor die coëfficiënt geschat – met een betrouwbaarheidsniveau van 95 % – dat het betrouwbaarheidsinterval tussen 1,09 en 1,38 ligt. Daarom moet de absolute waarde van de coëfficiënt worden gerelativeerd en moet worden gekeken of de coëfficiënt al dan niet groter is dan 1.

Onderstaande tabel 7 toont de globale impact van de deelname aan een instapstage op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden voor die middelhooggeschoolde jongeren. De impact op die groep wordt dit keer onderverdeeld in vier categorieën (eerste kolom) die aangeven hoeveel maanden de jongeren werkloos geweest zijn voordat ze aan de instapstage begonnen. De tweede kolom toont het aantal jongeren per subgroep om de impact van de maatregel in perspectief te plaatsen.

Tabel 7 Impact van de deelname aan een instapstage op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor de middelhooggeschoolden en volgens de werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname

Werkloosheidsduur vóór deelname	Aantal begunstigden	Impact van de maatregel (hazard ratio)	Betrouwbaarheidsinterval (op het niveau van 95 %)
4 tot 6 maanden	330	0,86	[0,70; 1,04]
7 tot 9 maanden	617	1,17**	[1,02; 1,34]
10 tot 12 maanden	371	1,18*	[0,99; 1,41]
13 maanden en meer	165	0,76	[0,52; 1,06]

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %
Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB

De coëfficiënten tonen dat de impact van de deelname van de middelhooggeschoolden aan de instapstage verschilt naargelang van het tijdstip in de werkloosheidsperiode waarop ze hun deelname aan de maatregel starten. De eerste coëfficiënt (0,86) voor de 330 jongeren met een werkloosheidsduur tussen 4 en 6 maanden alvorens ze aan hun instapstage beginnen is niet significant verschillend van 1. We kunnen dus voor deze subgroep concluderen dat de impact van de deelname aan de maatregel op de uitstroom naar werk niet significant is..

De coëfficiënten voor jongeren met een werkloosheidsduur tussen 7 en 9 maanden (1,17) en voor jongeren met een werkloosheidsduur tussen 10 en 12 maanden (1,18) verschillen daarentegen significant van 1. Voor die groepen heeft de deelname aan de instapstage de uitstroom naar langdurig werk versneld. De coëfficiënt (0,76) wordt opnieuw niet-significant voor de jongeren met een werkloosheidsduur van langer dan twaalf maanden voorafgaand aan de deelname. De deelname aan een instapstage heeft dus geen impact op de uitstroom naar werk na een bepaalde werkloosheidsduur.

Omdat er een uitgesproken positieve impact verschijnt voor de middelhooggeschoolde jongeren die zich tussen 7 en 12 maanden vóór hun deelname aan de instapstage als werkzoekende hebben ingeschreven, zou een toekenningsvoorwaarde met betrekking tot de werkloosheidsduur het mogelijk maken om de instapstage af stemmen op de groep op het moment dat ze dat nodig hebben.

Bij wijze van vergelijking toont tabel A14 (zie bijlage 4) de resultaten van gelijkaardige ramingen voor de groep van jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs. We hebben al aangetoond dat die groep – die meer benadeeld is op het gebied van de uitstroom van werkloosheid naar werk omdat ze minder geschoold is – meer voordeel haalt uit de maatregel. De positieve impact die werd waargenomen voor het globale effect wordt bevestigd en dat voor alle subgroepen die worden ingedeeld volgens werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname aan de instapstage. Dat bevestigt dat de bijkomende toekenningsvoorwaarde zich uitsluitend moet toespitsen op de groep van jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs.

6.2. De IBO's

Voor de IBO's zijn er geen toekenningsvoorwaarden die specifiek zijn voor de begunstigden. De controlegroep bevat alle jongeren in de beroepsinschakelingstijd die jonger waren dan 26 jaar op het moment dat ze zich inschreven en die niet hebben deelgenomen aan een IBO tijdens de analyseperiode.

De resultatentabellen zijn op dezelfde manier georganiseerd als de tabellen voor de instapstage. Er kan worden vastgesteld dat minder mensen hebben deelgenomen aan een IBO dan aan een instapstage in onze steekproef. Dat komt doordat die een minder groot aandeel begunstigden van een IBO bevat. Een niet-verwaarloosbaar aantal IBO's heeft immers betrekking op personen die 26 jaar of ouder zijn. Omgekeerd bestaat een groter aandeel begunstigden van een instapstage uit jongeren van minder dan 26 jaar die in de beroepsinschakelingstijd zitten.

Wat betreft de verschillen tussen behandelgroep en controlegroep toont onderstaande tabel 8 kleine verschillen naar geslacht, met een iets groter aandeel voor de mannen in de behandelgroep (60 % tegenover 53 % in de controlegroep). Belgen en hooggeschoolde jongeren zijn relatief meer vertegenwoordigd in de behandelgroep. Tot slot zijn jongeren uit de armere wijken in Brussel relatief minder vertegenwoordigd in de behandelgroep.

Tabel 8 Beschrijvende statistieken per groep voor de IBO's
Aandeel (rekening houdend met de gewichten verkregen op basis van de matchingmethode)

Groep voor de uitstroom van minder dan een maand	Behandelgroep	Controlegroep
Vrouwen	0,40	0,47
Mannen	0,60	0,53
Belgen	0,85	0,79
EU-burgers	0,12	0,15
Niet-EU-burgers	0,03	0,07
Hoogstens lager secundair onderwijs	0,07	0,13
Hoger secundair onderwijs	0,50	0,44
Hoger onderwijs	0,36	0,31
Diploma's behaald in het buitenland	0,07	0,12
Jonger dan 19 jaar	0,05	0,07
Tussen 19 en 21 jaar	0,32	0,34
Tussen 22 en 25 jaar	0,63	0,59
Arme buurt	0,21	0,26
Aantal individuen	700	34315
Gemiddelde werkloosheidsduur (maanden)	21,7	13,7
Mediane werkloosheidsduur (maanden)	18,4	8,3

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB

We stellen opnieuw vast dat de controlegroep veel meer individuen bevat, waardoor de contrafeitelijke situatie voor de behandelgroep beter kan worden geconstrueerd en er dus betere ramingen mogelijk zijn. Het verschil in werkloosheidsduur, zowel op het niveau van de mediaan als op het niveau van het gemiddelde, is hier groter dan wat we in het vorige deel hebben geobserveerd. Dat kan worden verklaard door het feit dat voor die maatregel de werkloosheidsperiode zowel de opleidingsduur als de automatische aanwerving die wordt voorzien in het contract van de IBO omvat. Het grote verschil in de werkloosheidsduur tussen de controlegroep en de behandelgroep is dus toe te schrijven aan die potentieel lange deelnameperiode aan de maatregel.

6.2.1. Uitstroom naar werk van minstens zes maanden

Uit de eerste lijn van tabel 9 blijkt dat in totaal 700 begunstigden zijn opgenomen in deze analyse van de impact van de IBO's: 326 vrouwen en 374 mannen. De IBO heeft een significante impact, maar alleen op een betrouwbaarheidsniveau van 90 %, op de uitstroom van minstens zes maanden voor de volledige groep van begunstigden. Die impact is niet significant wanneer de geslachten apart worden beschouwd. Er wordt een meer uitgesproken significante impact vastgesteld wanneer we de hoogopgeleiden buiten beschouwing laten (tweede lijn van de tabel). De coëfficiënt van 1,6 is inderdaad zeer significant en dat geldt zowel voor vrouwen (1,73) als voor mannen (1,46).

Dat verschil wordt verklaard doordat de IBO een negatieve impact heeft (0,66) op de uitstroom naar werk voor hoogopgeleide jongeren. De IBO zou dus de uitstroom naar werk vertragen voor die groep. Die negatieve impact wordt zowel voor vrouwen (0,7) als voor mannen (0,62) vastgesteld en is in beide gevallen significant. Dat kan waarschijnlijk worden verklaard door de locking-in van de begunstigden tijdens de IBO-periode (inclusief de automatische aanwerving na de opleidingsperiode). In plaats van deel te nemen aan de IBO zouden de begunstigden die periode gebruikt kunnen hebben om een baan te zoeken. Die impact is mogelijk sterker voor de subgroep van hooggeschoolde jongeren, aangezien die subgroep de grootste kans heeft om een baan te vinden.

Die negatieve impact doet dus de positieve impact teniet voor de andere opleidingsniveaus, wanneer we alle niveaus samen analyseren. Er kan worden opgemerkt dat de hoogopgeleide jongeren een grote groep vormen binnen de IBO en voldoende talrijk zijn (216 op een totaal van 700) om te wegen op de globale impact in onze steekproef.

Tabel 9 Impact van de deelname aan een IBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden

Opleidingsniveau	Aantal begunstigden			Impact van de maatregel		
	Totaal	Vrouwen	Mannen	Totaal	Vrouwen	Mannen
Volledige groep van begunstigden	700	326	374	1,14*	1,17	1,11
Iedereen behalve de hooggeschoolden	484	221	263	1,6***	1,73***	1,46***
Hoogstens lager secundair onderwijs	92	45	47	2,77**	2,8	2,71*
Hoger secundair onderwijs	309	126	183	1,32**	1,49*	1,24
Hoger onderwijs	216	105	111	0,66***	0,7**	0,62***
Diploma's behaald in het buitenland	83	50	33	1,95*	1,98	2,1

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

Er is immers een uitgesproken positieve impact aanwezig voor alle andere opleidingsniveaus. We zien inderdaad dat er een positieve en significante impact is voor jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs (2,77), jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs (1,32) en jongeren met een buitenlands diploma (1,95). De IBO heeft dus een zeer positieve impact op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden voor laaggeschoolde en middelhooggeschoolde jongeren.

Er moet evenwel worden herhaald dat we voor die laatsten niet adequaat hebben kunnen controleren voor de selectievertekening. Wanneer de middelhooggeschoolde deelnemers gemiddeld genomen meer voordeel kunnen halen uit een IBO omdat ze niet-waargenomen kenmerken, zoals een grotere motivatie, vertonen dan de jongeren die niet deelnemen, wordt de positieve impact van die maatregel voor deze groep overschat. Omgekeerd wordt die impact onderschat wanneer die jongeren minder

voordeel uit een IBO kunnen halen. Zoals uitgelegd in het beschrijvende deel (zie deel 3.2.2.2), gebruiken bepaalde werkgevers de IBO als aanwervingsinstrument waardoor ze kandidaten kunnen testen die ze zelf hebben geselecteerd. Het is dus mogelijk dat de impact van de IBO's op de kansen om een baan te vinden voor die groep wordt overschat.

Er werd geen uitgesproken gendereffect gevonden voor de IBO. De lagere significantie van de coëfficiënten wanneer ze afzonderlijk naar geslacht worden beschouwd, heeft waarschijnlijk meer te maken met het beperkter aantal geobserveerde individuen dan met het ontbreken van impact. Voor jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs lijkt de geobserveerde impact (1,32) voor beide geslachten samen evenwel afkomstig te zijn van een positieve impact voor de vrouwen (1,49). De coëfficiënt voor de mannen (1,24) is inderdaad niet significant ondanks een relatief groot aantal individuen (183).

6.2.2. Naar werkloosheidsduur

Onze resultaten tonen dat de IBO de uitstroom naar werk van de hooggeschoolde jongeren vertraagt. Zelfs als deze jongeren na de deelnameperiode werk vinden (positief 'post-participation-effect'³²), zou een meerderheid van de jongeren een duurzame baan hebben gevonden zonder de IBO en niet vertraagd zijn gewoon door het negatieve 'locking-in-effect'.

Voor die subgroep wordt dus een meer diepgaande analyse gevoerd. In navolging van de gebruikte methode voor de instapstages in deel 6.1, wordt de onderzochte subgroep opgesplitst volgens werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname aan de maatregel. Voor de IBO onderscheiden we drie subgroepen volgens werkloosheidsduur. Die worden voorgesteld in de eerste kolom van de onderstaande tabel. Er werden slechts drie groepen van werkloosheidsduur behouden in plaats van vier groepen in het geval van de instapstage, aangezien het totale aantal jonge hooggeschoolde jongeren slechts 218 bedraagt.

Tabel 10 Impact van de deelname aan een IBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor de hooggeschoolden en volgens de werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname

Werkloosheidsduur vóór deelname	Aantal begunstigden	Impact van de maatregel (hazard ratio)	Betrouwbaarheidsinterval (op het niveau van 95 %)
0 tot 3 maanden	66	0,56***	[0,39; 0,80]
4 tot 6 maanden	46	0,63**	[0,41; 0,97]
7 maanden en meer	104	0,79	[0,57; 1,07]

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

De resultaten (zie derde kolom) tonen dat de IBO de uitstroom naar werk van de hooggeschoolde jongeren niet versnelt, zelfs als die impact afzonderlijk wordt geraamd per subgroep van werkloosheidsduur. De eerste twee impactcoëfficiënten (0,56 en 0,63) tonen dat het vertragend effect in termen van de beroepsinschakeling aanwezig blijft voor de jongeren met een werkloosheidsduur van minder dan zeven maanden vóór hun deelname aan de maatregel. Die twee coëfficiënten zijn significant kleiner dan 1.

³² Zie volgende deel.

Als de coëfficiënt van 0,79 significant was, zou die ook een negatieve impact van de deelname aan de maatregel tonen voor de hooggeschoolde jongeren die gedurende minstens zeven maanden werkloos waren voordat ze aan de maatregel hebben deelgenomen. Aangezien die coëfficiënt niet significant is, verschijnt er geen enkele impact voor die groep.

Dit deel bevestigt dus dat de deelname aan een IBO de uitstroom naar werk van die hooggeschoolde jongeren niet versnelt. De negatieve impact wordt bevestigd voor de jongeren met een werkloosheidsduur van minder dan 7 maanden voor het begin van hun deelname.

6.3. De SBO's

De analysegroep bestaat uit alle jongeren die zich hebben ingeschreven bij Actiris vóór de leeftijd van 26 jaar en die geen hogere opleiding hebben genoten³³. Aangezien het een langere maatregel is die minstens een jaar duurt beschouwen we enkel de cohorten van jongeren die zich in 2013 en 2014 hebben ingeschreven³⁴. Daardoor is de afstand voldoende groot om rekening te houden met de periode voorafgaand aan de deelname aan de maatregel, de lange periode van deelname en de periode volgend op de deelname, en kan de impact van een deelname op de uitstroom naar werk dus met voldoende afstand worden geraamd.

Onderstaande tabel 11 toont de verschillen tussen de groep van begunstigden (behandelgroep) en de controlegroep. Ten opzichte van de behandelgroep bevat de controlegroep aanzienlijk meer vrouwen en in mindere mate jongeren uit armere wijken. Gezien het beperktere aantal deelnemers aan die maatregel – en in het geval van vrouwen de lage participatiegraad, is de matchingmethode er niet in geslaagd de twee groepen beter in evenwicht te brengen voor die kenmerken. Voor de andere categorieën zijn de aandelen daarentegen meer in balans.

Het zeer grote verschil tussen de gemiddelde of mediane werkloosheidsduur van de respectieve groepen kan opnieuw worden verklaard door de zeer lange deelname aan de maatregel. De SBO duurt immers minstens twaalf maanden en kan worden hernieuwd en op die manier 24 maanden bedragen. Die duur is korter voor de controlegroep die enkel bestaat uit individuen die niet hebben deelgenomen aan de maatregel.

Tabel 11 Beschrijvende statistieken per groep voor de SBO's
Aandeel (rekening houdend met de gewichten verkregen op basis van de matchingmethode)

Groep voor de uitstroom van minder dan een maand	Behandelgroep	Controlegroep
Vrouwen	0,06	0,20
Mannen	0,94	0,80
Belgen	0,94	0,89
EU-burgers	0,03	0,06
Niet-EU-burgers	0,03	0,05
Hoogstens lager secundair onderwijs	0,24	0,28
Hoger secundair onderwijs	0,75	0,69
Hoger onderwijs	0	0
Diploma's behaald in het buitenland	0,01	0,02

³³ We hebben hier de toekenningsvoorwaarden van de SBO ION opgenomen omdat ze ruimer waren en die maatregel meer vertegenwoordigd is dan de SBO YG.

³⁴ Onze observatieperiode tot juni 2017 maakt het niet mogelijk om een voldoende lange opvolging te hebben om de cohorten van 2015 en 2016 in de impactanalyse op te nemen.

Groep voor de uitstroom van minder dan een maand	Behandelgroep	Controlegroep
Jonger dan 19 jaar	0,10	0,11
Tussen 19 en 21 jaar	0,57	0,58
Tussen 22 en 25 jaar	0,33	0,31
Arme buurt	0,47	0,35
Aantal individuen	280	12826
Gemiddelde werkloosheidsduur (maanden)	27,3	18,2
Mediane werkloosheidsduur (maanden)	21,7	6,3

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB

6.3.1. Uitstroom naar werk van minstens zes maanden

Een specifiek probleem bij de analyse van deze maatregel is het zeer geringe aantal deelnemers in bepaalde subgroepen. Zoals bleek uit de definitie van de SBO is het doelpubliek ervan minder verscheiden dan dat van de andere geëvalueerde maatregelen. Uit tabel 12 blijkt dat het aantal laaggeschoolde vrouwen zeer gering is in onze analysegroep³⁵. Slechts drie vrouwen met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs hebben deelgenomen aan een SBO in onze analysegroep. Hetzelfde geldt voor de vrouwen met een buitenlands diploma. Door dat geringe aantal kan geen econometrische analyse van die groepen worden uitgevoerd.

Voor de volledige analysegroep kan worden vastgesteld dat de maatregel geen significante impact heeft gehad op de uitstroom naar werk van de begunstigden, en dat geldt zowel voor vrouwen (0,9) als voor mannen (0,98).

Er kon geen impact worden vastgesteld voor de subgroepen wanneer ze afzonderlijk werden geanalyseerd. Hoewel er een positieve impact kan worden vastgesteld voor jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs (1,29) en voor jongeren met buitenlandse diploma's (2,06), is die impact niet significant. Tot slot kan door het te geringe aantal vrouwelijke deelnemers niet worden nagegaan of er een gendereffect aanwezig is.

Tabel 12 Impact van de deelname aan een IBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden

Opleidingsniveau	Aantal begunstigden			Impact van de maatregel (hazard ratio)		
	Totaal	Vrouwen	Mannen	Totaal	Vrouwen	Mannen
Volledige groep van begunstigden	280	43	237	1,00	0,9	0,98
Hoogstens lager secundair onderwijs	93	4	89	1,29	-	1,31
Hoger secundair onderwijs	176	36	140	0,84	0,97	0,79
Diploma's behaald in het buitenland	11	3	8	2,06	-	1,93

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

6.3.2. Naar werkloosheidsduur

In tabel 13 geven we de resultaten naar werkloosheidsduur. Die begunstigden worden onderverdeeld in vier subgroepen volgens werkloosheidsduur vóór hun deelname aan de SBO. Net zoals voor de twee vorige maatregelen, toont de tweede kolom het aantal individuen in de subgroep terwijl de derde

³⁵ Het aantal is ook klein wanneer alle begunstigden samen worden beschouwd (zie tabel A5 in de bijlage).

kolom de impact toont van de SBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden voor de subgroep in kwestie.

Tabel 13 Impact van de deelname aan een SBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor alle begunstigden en volgens de werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname

Werkloosheidsduur vóór deelname	Aantal begunstigden	Impact van de maatregel (hazard ratio)	Betrouwbaarheidsinterval (op het niveau van 95 %)
0 tot 3 maanden	24	0,40*	[0,15; 1,08]
4 tot 6 maanden	75	0,98	[0,64; 1,51]
7 tot 9 maanden	39	1,01	[0,53; 1,95]
10 maanden en meer	142	1,22	[0,80; 1,85]

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

De eerste coëfficiënt (0,40) toont dat de SBO een significant negatieve impact heeft, omdat die kleiner is dan 1, op de uitstroom naar werk van de jongeren die aan een SBO begonnen zijn vóór hun vierde maand werkloosheid. Dat wijst erop dat de SBO niet geschikt is voor een doelgroep die net in de beroepsinschakelingsstijd zit en die mogelijk vlugger een baan zou vinden dan wanneer die zou deelnemen aan de maatregel. De coëfficiënt is evenwel slechts significant op een betrouwbaarheidsniveau van 90 %.

De overige coëfficiënten leunen eerst dicht aan bij 1 voor de subgroepen die langer werkloos zijn gebleven vóór ze hebben deelgenomen aan een SBO en zijn daarna groter dan 1 voor de jongeren die gedurende meer dan tien maanden werkloos zijn gebleven. Voor die subgroepen is geen enkele coëfficiënt evenwel significant verschillend van 1. Het feit dat de deelname aan de SBO bijzonder lang is (minimaal een jaar) zou het mogelijk positieve 'post-participation-effect' op de uitstroom naar werk van de begunstigden kunnen opheffen door het 'locking-in-effect'. In het volgende deel worden de 'post-participation-resultaten' voorgesteld om dat resultaat te relativeren.

6.3.3. Post-participation-effect

We bekijken hier de impact van een deelname aan de SBO nadat die beëindigd is. Gezien de looptijd van de SBO's (een of zelfs twee jaar) gebeurt de vergelijking ten opzichte van een groep van zeer langdurig werkloze jongeren met een zeer minieme kans om uit te stromen naar werk. De mediane werkloosheidsduur van de deelnemers wanneer ze beginnen aan een SBO bedraagt 9 maanden in onze steekproef.

Zoals verwacht toont tabel 14 een zeer positieve impact. Het enige wat we daaruit kunnen concluderen is dat jongeren die een SBO hebben afgerond veel meer kans hebben om na hun deelname uit de werkloosheid te stappen dan jongeren die vastzitten in de werkloosheid.

Tabel 14 Impact van de deelname aan een SBO op de uitstroom naar werk van minstens een maand, nadat die deelname is beëindigd

Opleidingsniveau	Aantal begunstigden			Impact van de maatregel (hazard ratio)		
	Totaal	Vrouwen	Mannen	Total	Vrouwen	Mannen
Volledige groep van begunstigden	280	43	237	26,75***	12,92***	28,15***
Hoogstens lager secundair onderwijs	93	4	89	37,59***	-	38,22***
Hoger secundair onderwijs	176	36	140	42,37***	14,97***	49,38***
Diploma's behaald in het buitenland	11	3	8	-	-	-

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

Om beter dat 'post-participation-effect' te analyseren, hebben we nagegaan op welk moment na de deelname de begunstigden van een SBO daaruit het meeste voordeel halen. Daarbij hebben we gekeken naar de impact van de maatregel op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden naargelang de begunstigden zich in de eerste maand, de tweede maand of langer na hun deelname bevonden.

Onderstaande tabel 15 presenteert de resultaten voor de volledige groep van begunstigden. De eerste kolom toont de periode na het einde van de deelname aan de SBO die wordt geanalyseerd. De tweede kolom toont het aantal begunstigden dat tijdens die periode werd bereikt zonder uit te stromen van werkloosheid naar werk. Het is dus normaal dat het aantal individuen daalt, aangezien een individu dat uitstroomt naar werk tijdens zijn eerste maand werkloosheid nadat hij heeft deelgenomen aan een SBO niet zal worden opgenomen in de volgende categorieën. De derde kolom toont de impact van de deelname aan de maatregel op de uitstroom naar werk voor de individuen die nog werkloos zijn tijdens de bestudeerde periode. De laatste kolom toont de betrouwbaarheidsintervallen voor de geraamde impactcoëfficiënten. Het feit dat die intervallen zeer groot zijn, relateert de absolute waarde van de coëfficiënten.

Tabel 15 Post-participation-effect van de SBO op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor de volledige groep van begunstigden en per groep van duur na de deelname

Duur na de deelname	Aantal begunstigden	Impact van de maatregel (hazard ratio)	Betrouwbaarheidsinterval (op het niveau van 95 %)
1e maand	280	39,10***	[2,721; 56,19]
2e maand	200	5,37***	[2,02; 14,27]
3e en 4e maand	188	4,43***	[1,93; 10,19]
5e en 6e maand	165	6,42***	[2,63; 15,64]
7e maand en meer	145	1,09	[0,35; 3,40]

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

In de eerste kolom kunnen we duidelijk zien hoe de waarnemingsperiodes zijn gegroepeerd. Eerst werd alleen de eerste maand gebruikt om de impact van de SBO's te ramen op de uitstroom naar werk onmiddellijk na de deelname. De eerste coëfficiënt (39,10) is zeer uitgesproken en significant groter dan 1. De impact van de deelname aan een SBO op de uitstroom naar werk is zeer sterk geconcentreerd aan het einde van de maatregel. Die impact is vooral het gevolg van het feit dat de begunstigden bij dezelfde werkgever blijven werken. Van de 80 jongeren die onmiddellijk na het einde van hun deelname aan een SBO een baan hebben gevonden, werden er 45 aangeworven bij de werkgever waar ze hebben deelgenomen aan de maatregel.

De coëfficiënt voor de tweede maand na de deelname (5,37) blijft zeer hoog en significant, hoewel die veel minder hoog is dan de eerste. Dat wil dus zeggen dat voor de begunstigden die niet onmiddellijk zijn uitgestroomd naar werk, de kans om uit te stromen naar werk hoger is dan wanneer ze niet hadden deelgenomen aan de SBO maar zouden zijn vastgelopen in de werkloosheid. Dat is ook het geval voor de jongeren die tussen drie en zes maanden na het einde van hun SBO nog naar werk zoeken.

De laatste coëfficiënt (1,09) toont daarentegen dat de jongeren die zes maanden na de deelname geen baan hebben gevonden, niet meer kans maken om van werkloosheid naar werk uit te stromen dan wanneer ze niet hadden deelgenomen aan een SBO. Na die periode van zes maanden helpt de deelname die begunstigden dus niet meer. De coëfficiënt is immers positief, maar niet significant verschillend van 1.

Tabel A15 (zie bijlage 4) toont de resultaten specifiek voor de groep van jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs. De coëfficiënten volgen globaal genomen dezelfde evolutie als de coëfficiënten voor de volledige groep van begunstigden. De impactcoëfficiënten blijven daarentegen zeer hoog voor de periodes die volgen op de eerste maand. De impact van een deelname aan een SBO op de uitstroom naar werk van de laaggeschoolde jongeren blijft dus groot gedurende de hele periode, hoewel de impact het meest uitgesproken is net na het einde van de SBO. Er moet worden opgemerkt dat die raming wordt uitgevoerd voor een groep die zeer sterk is vastgelopen in de werkloosheid. De jonge individuen van die subgroep die niet hebben deelgenomen aan de SBO en die 28 maanden³⁶ na hun inschrijving nog werkloos zijn, hebben in onze analysegroep slechts 1,65 % kans om uit te stromen naar werk tijdens die 28e maand werkloosheid. Hoewel die uitredingskansen groter worden wanneer de jongeren van die subgroep deelnemen aan een SBO, blijven ze relatief laag.

De resultaten voor de jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs worden voorgesteld in tabel A16 (zie bijlage 4). Net zoals voor de volledige groep van begunstigden, verdwijnt de impact wanneer we de periode beschouwen na de zesde maand werkloosheid na het einde van de maatregel. De SBO heeft dus geen impact meer op de uitstroom naar werk van die groep vanaf een bepaalde periode na de deelname. De coëfficiënt (0,80) wijst op een negatief, maar niet significante impact.

Samenvattend kunnen we stellen dat – wanneer we geen rekening met het ‘locking-in-effect’ dat de periode van deelname aan deze maatregel bestrijkt – een positief ‘post-participation-effect’ kan worden waargenomen voor alle deelnemers. Dat wordt hoofdzakelijk verklaard door de jongeren die blijven werken bij dezelfde werkgever na de SBO. Voor de laaggeschoolde jongeren is de positieve impact nog steeds aanwezig enkele maanden na hun deelname. Dat wijst erop dat die jongeren erin slagen die ervaring te verzilveren bij een andere werkgever ten opzichte van een situatie waar ze in de werkloosheid verzeild zouden zijn geraakt. Wanneer er rekening wordt gehouden met de periode van deelname, wordt het ‘locking-in-effect’ dat de periode van deelname bestrijkt niet opgeheven voor het ‘post-participation-effect’. Een analyse die rekening houdt met de cohorten van 2015 en 2016 zou het

---

³⁶ De 28e maand werd gekozen om de resultaten beter in perspectief te plaatsen: de mediane deelnemer aan de SBO van die subgroep begint zijn deelname in de 9e maand van de beroepsinschakelingstijd. We bekijken de uitredingskansen van de controlegroep 19 maanden na die mediane periode aangezien de deelname aan de maatregel 12 maanden duurt (als ze niet wordt hernieuwd) en de laatste coëfficiënt betrekking heeft op een periode van 7 maanden of langer na de deelname aan de SBO.

mogelijk maken om die resultaten te bevestigen aan de hand van een grotere steekproef. Daardoor zou in het bijzonder een meer robuuste analyse kunnen worden uitgevoerd van de impact van een deelname volgens de werkloosheidsduur (deel 6.3.2).

7. Conclusie en aanbevelingen

In deze studie werden drie werkgelegenheidsmaatregelen geanalyseerd die deel uitmaken van de Strategie GO4Brussels en die het met name mogelijk maken een eerste werkervaring te verwerven: de instapstage, de individuele beroepsopleiding (IBO) en de startbaanovereenkomst (SBO).

De drie maatregelen zijn gericht op een betere integratie van de werkzoekenden op de arbeidsmarkt. De instapstage is de goedkoopste en meest gebruikte maatregel door de jongeren en is in de eerste plaats bedoeld om jongeren vertrouwd te maken met de arbeidsmarkt. Ze wordt vooral gebruikt door jongeren onder de 25 jaar, meestal door jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs en in mindere mate door laaggeschoolden. De IBO heeft geen specifieke doelgroep en wordt gebruikt door een verscheiden publiek op het vlak van leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Een groot deel van de begunstigden zijn jongeren met een diploma hoger onderwijs. Het doel van de IBO reikt verder dan de inschakeling van de werkzoekenden op de arbeidsmarkt aangezien deze maatregel vooral een betere afstemming van het aanbod en de vraag naar werk nastreeft. Tot slot wordt de SBO, die ook de duurste maatregel is, vooral gebruikt door de Brusselse overheidsinstellingen en zijn de werkzoekenden die eraan deelnemen vooral laag- of middelhooggeschoolde jongeren.

Bepaalde compositie-effecten verschijnen in de groepen van begunstigden, met name de zeer lage deelname van de vrouwen aan de SBO. Dat wordt verklaard door de samenwerking met de instellingen van openbaar nut, zoals Net Brussel en de MIVB die doorgaans vooral mannen aanwerven. Aan elk van de maatregelen nemen de jonge Belgen verhoudingsgewijs meer deel dan de buitenlandse jongeren, terwijl geen enkele toekenningsvoorwaarde betrekking heeft op de nationaliteit van de begunstigde. Die verschillen op het gebied van geslacht of nationaliteit zijn dus niet gewenst op zich, maar zouden in aanmerking moeten worden genomen zodat de eventuele bestaande vertekeningen in sommige sectoren niet wordt versterkt.

Twee grote werkgevers (meer dan 250 werknemers) doen een beroep op een bijzonder groot aantal IBO-contracten. De meerderheid van de jongeren die een instapstage hebben gevolgd bij één van die werkgevers, was sinds hoogstens één week ingeschreven als werkzoekende voor ze aan hun IBO begonnen. Die uiterst korte duur lijkt erop te wijzen dat die werkzoekenden zich bij Actiris hadden kunnen inschrijven met als enig doel de werkgever voordeel te laten halen uit de voordelige voorwaarden van de IBO. Een dergelijk gebruik van de IBO zou niet overeenstemmen met de doelstellingen van die maatregel.

Uit de resultaten van de impactevaluatie blijkt dat de instapstage de kansen om uit te stromen naar werk verhoogt, vooral voor de laaggeschoolde jongeren. Deze maatregel die kan beginnen vanaf de vierde maand van inschrijving bij Actiris en tussen drie en zes maanden duurt, verhoogt de kans op een duurzame baan voor de gehele doelgroep gemiddeld met 15 %. Dit globale resultaat verhult echter een verschillende impact volgens opleidingsniveau. De kans op een baan neemt aldus respectievelijk toe tot 68 % en 84 % voor jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs en voor degenen met een buitenlands diploma. Dit resultaat is bijzonder bemoedigend en toont aan dat de maatregel doeltreffend is voor deze twee groepen van begunstigden.

Anderzijds versnelt de maatregel de doorstroming van jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs gemiddeld niet. Voor die laatste heeft de instapstage geen globaal positieve impact, omdat het positieve ‘post-participation-effect’ het ‘locking-in-effect’ dat tijdens de periode van deelname aan de maatregel is ontstaan, niet compenseert. Dit betekent dat jongeren met een diploma hoger secundair onderwijs gemiddeld zonder de hulp van deze maatregel net zo snel uit de werkloosheid zouden zijn geraakt. Wanneer de resultaten evenwel worden geanalyseerd volgens de periode van werkloosheid vóór het begin van de deelname aan de instapstage, verschijnen heterogene effecten. De instapstage heeft de uitstroom versneld van middelhooggeschoolde jongeren die aan de maatregel zijn begonnen tijdens hun 6e en 12e maand van de beroepsinschakelingstijd. Daarom zou een afstemming die rekening houdt met de werkloosheidsduur die maatregel meer doeltreffend kunnen maken.

In tegenstelling tot de instapstage vereist de deelname aan een IBO geen maximaal opleidingsniveau of een minimale inschrijvingsduur bij Actiris. Bovendien richt de IBO zich niet uitsluitend op jongeren en kan deze maatregel worden gebruikt voor een heroriëntatie of om banen te voorzien waarvoor het moeilijk is om een kandidaat te vinden. Wanneer we specifiek kijken naar jongeren onder de 26 jaar die bij Actiris ingeschreven zijn in de beroepsinschakelingstijd, zien we dat de IBO de uitstroom naar langdurig werk voor alle opleidingsniveaus versnelt, behalve voor jongeren met een diploma hoger onderwijs. De resultaten tonen dat de IBO de uitstroom naar werk van hooggeschoolde jongeren vertraagt. Zelfs als deze jongeren na de deelnameperiode werk vinden (positief ‘post-participation-effect’), zou een meerderheid van de jongeren een duurzame baan hebben gevonden zonder de IBO. Die resultaten gelden ook voor alle hooggeschoolde jongeren, ongeacht de werkloosheidsduur vóór de deelname aan de maatregel. Hoewel deze maatregel minder betrekking heeft op de zeer laaggeschoolde jongeren, toont die een zeer positieve impact voor de jongeren met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs.

Uit de resultaten voor de SBO blijkt dat die maatregel geen globale impact heeft op langdurig werk. Het feit dat de aanspraak op deze maatregel niet afhangt van de werkloosheidsduur en dat de maatregel een of zelfs twee jaar duurt, versterkt opnieuw het negatieve ‘locking-in-effect’ op het vlak van uitstroom naar werk tijdens de deelnameperiode. Uit onze analyse blijkt dat deze maatregel zeer doeltreffend is in vergelijking met een controlegroep die in de werkloosheid verzeild geraakt is. Maar ook al zijn de ‘post-participation-effecten’ zeer positief, het zoeken naar werk of een deelname aan een andere maatregel tijdens de participatieperiode lijkt gemiddeld een gelijkwaardig resultaat op te leveren qua uitstroom naar langdurig werk.

Opnieuw rijst de vraag of het wenselijk is deze maatregel aan alle laag- of middelhooggeschoolde jongeren aan te bieden, ongeacht de duur van hun werkloosheid. Het kan wenselijk zijn om het gebruik ervan te richten op jongeren met een langere werkloosheidsduur en zo te voorkomen dat zij vastlopen in de werkloosheid. Onze resultaten zouden kunnen worden verdiept aan de hand van de analyse van de bijkomende cohorten van begunstigden. De cohorten van 2015 en 2016 konden niet in aanmerking worden genomen in de impactanalyse gezien de zeer lange vereiste opvolging. Door de analyse van de ‘post-participation’-impact kon worden aangetoond dat de positieve impact na de deelname zich vooral manifesteert net na de maatregel, met uitzondering van de laaggeschoolde jongeren waarvoor de impact aanhoudt op langere termijn.

De aanbevelingen die voortvloeien uit de resultaten van deze studie hebben hoofdzakelijk betrekking op de doelgroepen. Uit onze resultaten blijkt immers dat de maatregelen heterogene effecten vertonen naargelang van het opleidingsniveau van de begunstigde. Laaggeschoolde jongeren halen meer voordeel uit de instapstages en de laag- en middelhooggeschoolde jongeren halen meer voordeel uit de IBO's. De SBO's lijken meer geschikt voor de jongeren die het risico lopen verzeild te raken in de werkloosheid (laaggeschoolde jongeren, maar ook jongeren die gedurende een bepaalde tijd werkloos zijn). Door de maatregel prioritair op die doelgroepen te richten kan de doeltreffendheid ervan op het gebied van de inschakeling op de arbeidsmarkt worden verhoogd.

Voor groepen waarvoor de maatregelen minder doeltreffend zijn, kan een nauwkeurigere doelgerichte aanpak worden ingevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met zowel het opleidingsniveau als de werkloosheidsduur. De hogeropgeleide jongeren zouden pas na een bepaalde periode recht hebben op een maatregel en tijdens die periode eerst rechtstreeks naar werk hebben proberen uit te stromen. Alleen de jongeren die daarin niet slagen zouden toegang krijgen tot de maatregelen.

Bibliografie

- ABBRING J. H en G. J. VAN DEN BERG (2004), *'Analyzing the effect of dynamically assigned treatments using duration models, binary treatment models, and panel data models'*, *Empirical Economics* 29:1, p.5-20.
- ABBRING J. H en G. J. VAN DEN BERG (2003), *'The nonparametric identification of treatment effects in duration models'*, *Econometrica*, 71:5, p. 1491-1517.
- ALBANESE A. en B. COCKX (2018), *'Permanent wage cost subsidies for older workers. An effective tool for employment retention and postponing early retirement?'*, *Labour Economics*, (<https://doi.org/10.1016/j.labeco.2018.01.005>).
- ALLISON P. D. (2014), *'Survival Analysis Using Stata'*, Statistical Horizons, Pennsylvania.
- BLUNDELL R. en M. COSTA DIAS (2000), *'Evaluation Methods for Non-Experimental Data'*, *Fiscal Studies* 21:4, p.427-468.
- CALIENDO M. en S. KOPEINIG (2008), *'Some practical guidance for the implementation of propensity score matching'*, *Journal of Economic Surveys* 22:1, p.31-72.
- CRÉPON B., DEJEMEPPE M. en M. GURGAND (2005), *'Counselling the Unemployed: Does It Lower Unemployment Duration and Recurrence?'*, IZA DP No. 1796.
- COCKX B., DEJEMEPPE M. en VAN DER LINDEN B. (2007), *Le plan d'Accompagnement et de suivi des chômeurs favorise-t-il l'insertion en emploi ?*, *Regards économiques*, 49.
- COCKX B., DEJEMEPPE M. en VAN DER LINDEN B. (2011), *L'activation du comportement de recherche d'emploi favorise-t-elle un retour plus rapide à l'emploi ?*, *Regards économiques*, 85.
- FONDER M., LEJEUNE B. en TARANTCHENKO E. (2019), *Essays on the effects of retirement and labour market policies in Belgium*, proefschrift met het oog op het behalen van de graad van Doctor in de Economische Wetenschappen en Management door E. Tarantchenko (hoofdstuk 4), Universiteit van Luik.
- IMBENS G. W. en J. M. WOOLDRIDGE (2009), *'Recent Developments in the Econometrics of Program Evaluation'*, *Journal of Economic Literature*, 47:1, p. 5-86.
- KHANKER S.R., KOOLWAL G.B. en H.A. SAMAD (2010), *'Handbook on impact evaluation – Quantitative methods and practices'*, World Bank, Washington, D.C.
- KASTORYANO S. en B. VAN DER KLAUW (2011), *'Dynamic evaluation of job search assistance'*, IZA DP No. 5424.
- LALIVE R., VAN OURS J.C. en J. ZWEIMULLER (2000), *'The impact of active labor market programs and benefit entitlement rules on the duration of unemployment'*, IZA DP No.149.
- LALIVE R., VAN OURS J.C. en J. ZWEIMULLER (2008), *'The impact of active labor market programs and benefit entitlement rules on the duration of unemployment'*, *The Economic Journal* 118, p.235-257.
- VAN DEN BERG G. J. (2000), *'Duration Models: Specification, Identification, and Multiple Durations'*, Free University Amsterdam.

VAN DER LINDEN, B. (2011), '*Principes généraux d'évaluation des effets d'un dispositif*', *Reflets et perspectives de la vie économique*, 2011/1 (Tome L), p. 13-22. DOI: 10.3917/rpve.501.0013. URL: <https://www.cairn.info/revue-reflets-et-perspectives-de-la-vie-economique-2011-1.htm-page-13.ht>.

Documenten

Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid (februari 2015), *Analyse longitudinale des stagiaires STE*

Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid (december 2016), *Inventaris van de tewerkstellingsmaatregelen in 2015*, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Document opgesteld in het kader van de opvolging van het nationaal hervormingsprogramma 2015 (NHP)

STRATEGIE 2025 VOOR BRUSSEL-Pijler2/Gewesten-Gemeenschappen, Brussel, 16 juni 2015

Bijlagen

Bijlage 1: Tabellen met beschrijvende statistieken over de geëvalueerde maatregelen

Tabel A1 Aantal werkzoekenden die aan een instapstage zijn begonnen - Verdeling per leeftijd, geslacht en opleidingsniveau

	2013	2014	2015	2016	2017 (First stage)	
< 25 jaar	Totaal < 25 jaar	130	539	776	984	901
	Mannen	72	288	404	518	522
	Vrouwen	58	251	372	466	379
	Laag (hoogstens lager secundair)	70	227	286	394	403
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	60	312	490	590	498
	Hoog (hoger onderwijs)	0	0	0	0	0
	< 6 maanden ¹	3	24	125	466	346
	6 tot 12 maanden	119	471	592	440	330
	1 jaar en langer	8	44	59	78	225
	BE	107	435	617	757	686
	EU	14	61	96	107	98
	Niet-EU	9	43	63	120	117
< 30 jaar	Totaal < 30 jaar	148	649	933	1180	1203
	Mannen	81	338	475	599	658
	Vrouwen	67	311	458	581	545
	Laag (hoogstens lager secundair)	77	285	366	477	541
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	71	364	567	703	662
	Hoog (hoger onderwijs)	0	0	0	0	0
Totaal	Totaal	148	649	933	1180	1203
	< 25 jaar	130	539	776	984	901
	25-29-jarigen	18	110	157	196	302
	30 jaar en ouder	0	0	0	0	0
	Mannen	81	338	475	599	658
	Vrouwen	67	311	458	581	545
	Laag (hoogstens lager secundair)	77	285	366	477	541
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	71	364	567	703	662
	Hoog (hoger onderwijs)	0	0	0	0	0

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels.

1: Het betreft de periode die is verstreken tussen de inschrijving als werkzoekende bij Actiris en het begin van de instapstage. Tot 2017 moesten jonge niet-werkende werkzoekenden gedurende maximaal 12 maanden in de beroepsinschakelingstijd zitten om toegang te krijgen tot de startbaanovereenkomst (SBO). Sinds 2017 is de bovengrens geschrapt.

Tabel A2 Aantal beëindigde instapstages in de loop van het jaar per sector waar de maatregel plaatsvond (enkel de 15 meest vertegenwoordigde sectoren over de periode 2013-2015 - NACE 5 digits-sectoren)

Sector	2013	2014	2015	Totaal 2013-2015
Overheden van gemeenschappen en gewesten	0	46	49	95
Eetgelegenheden met beperkte bediening	5	33	50	88
Gemeentelijke overheid, met uitzondering van het OCMW	0	23	50	73
Verplichte sociale verzekeringen, met uitzondering van ziekenfondsen	6	33	27	66
Detailhandel in dames-, heren-, baby- en kinderboven- en onderkleding en kledingaccessoires in gespecialiseerde winkels (algemeen assortiment)	4	36	25	65
Kinderdagverblijven en crèches	1	13	49	63
Detailhandel in glas-, porselein- en aardewerk en in niet-elektrische huishoudelijke artikelen in gespecialiseerde winkels	0	22	30	52
Algemene reiniging van gebouwen	10	14	28	52
Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen (verkoopsoppervlakte tussen 100 m ² en minder dan 400 m ²)	1	14	19	34
Eetgelegenheden met volledige bediening	4	14	14	32
Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen (verkoopsoppervlakte tussen 400m ² en minder dan 2500m ²)	0	12	17	29
Overige eetgelegenheden	0	7	21	28
Draadgebonden telecommunicatie	0	0	27	27
Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW)	1	2	23	26
Hotels en dergelijke accommodatie	2	6	27	35
Totaal voor de eerste 15 sectoren	34	275	446	1510
Algemeen totaal (alle sectoren)	61	484	844	1389

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

Tabel A3 Aantal werkzoekenden die aan een IBO³⁷ zijn begonnen - Verdeling per leeftijd, geslacht en opleidingsniveau

		2013	2014	2015	2016	2017 ³⁸
< 25 jaar	Totaal < 25 jaar	467	382	444	456	n.b.
	Mannen	270	224	246	229	
	Vrouwen	197	158	198	227	
	Laag (hoogstens lager secundair)	150	95	126	142	
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	204	181	191	204	
	Hoog (hoger onderwijs)	113	106	127	110	
	< 6 maanden	303	262	293	309	
	6 tot 12 maanden	69	41	50	57	
	1 jaar en langer	95	79	101	90	
	BE	417	331	388	389	
	EU	35	40	41	48	
Niet-EU	15	11	15	19		
< 30 jaar	Totaal < 30 jaar	840	778	840	913	
	Mannen	500	447	463	474	
	Vrouwen	340	331	377	439	
	Laag (hoogstens lager secundair)	265	213	234	291	
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	338	305	325	343	
Hoog (hoger onderwijs)	237	260	281	279		
30 jaar en ouder	Totaal 30 jaar en ouder	507	420	446	493	
	Mannen	346	264	262	284	
	Vrouwen	161	156	184	209	
	Laag (hoogstens lager secundair)	263	186	208	241	
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	140	124	143	126	
Hoog (hoger onderwijs)	104	110	95	126		
Totaal	Totaal	1347	1198	1286	1406	n.b.
	< 25 jaar	467	382	444	456	
	25-29-jarigen	373	396	396	457	
	30 jaar en ouder	507	420	446	493	
	Mannen	846	711	725	758	
	Vrouwen	501	487	561	648	
	Laag (hoogstens lager secundair)	528	399	442	532	
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	478	429	468	469	
	Hoog (hoger onderwijs)	341	370	376	405	

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels.

³⁷ Deze tabel bevat de FPI's van het type FPI-E, IBO en FPI-N.³⁸ De gegevens na 2017 zijn niet beschikbaar bij Actiris, aangezien vanaf dat jaar de gegevens over de IBO's alleen door 'Bruxelles Formation' en de VDAB worden beheerd.

Tabel A4 Aantal beëindigde IBO's in de loop van het jaar per sector waar de maatregel plaatsvond (enkel de 15 meest vertegenwoordigde sectoren over de periode 2013-2015 - NACE 5 digits-sectoren)

Sector	2013	2014	2015	Totaal 2013-2015
Onbekend ³⁹	139	62	50	251
Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen (verkoopsoppervlakte tussen 400m ² en minder dan 2500m ²)	84	49	59	192
Computerconsultancy-activiteiten	29	41	57	127
Overige adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsvoering	46	38	43	127
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's	31	38	33	102
Eetgelegenheden met beperkte bediening	18	29	50	96
Groothandel in elektronische en telecommunicatieapparatuur en delen daarvan	39	11	44	94
Vervoer van reizigers per taxi	70	16	8	94
Particuliere beveiliging	28	32	30	90
Callcenters	38	41	7	86
Eetgelegenheden met volledige bediening	29	31	16	76
Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen (verkoopsoppervlakte tussen 100 m ² en minder dan 400 m ²)	31	21	21	73
Tandartspraktijken	16	24	21	61
Algemene reiniging van gebouwen	29	15	15	59
Kinderdagverblijven en crèches	18	22	15	55
Totaal voor de eerste 15 sectoren	645	469	469	2635
Algemeen totaal (alle sectoren)	1470	1128	1212	3810

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

³⁹ De meeste ontbrekende informatie heeft betrekking op de FPI van het type IBO, FPI-E en FPI-I.

Tabel A5 Aantal werkzoekenden die aan een SBO zijn begonnen - Verdeling per leeftijd, geslacht en opleidingsniveau

		2013	2014	2015	2016	2017
SBO YG	Totaal	n.b.	39	103	136	131
	< 25 jaar	n.b.	39	103	133	125
	25-29-jarigen	n.b.	0	0	3	6
	Mannen	n.b.	25	76	88	102
	Vrouwen	n.b.	14	27	48	29
	Laag (hoogstens lager secundair)	n.b.	17	38	27	33
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	n.b.	22	65	109	98
	Hoog (hoger onderwijs)	n.b.	0	0	0	0
SBO ION	Totaal	183	191	179	176	136
	< 25 jaar	177	188	173	170	130
	25-29-jarigen	6	3	6	6	6
	Mannen	168	177	160	156	122
	Vrouwen	15	14	19	20	14
	Laag (hoogstens lager secundair)	142	130	72	69	71
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	41	61	107	107	65
	Hoog (hoger onderwijs)	0	0	0	0	0
SBO GFM	Totaal	33	42	44	55	35
	< 25 jaar	32	38	41	53	35
	25-29-jarigen	1	4	3	2	0
	Mannen	19	21	31	35	25
	Vrouwen	14	21	13	20	10
	Laag (hoogstens lager secundair)	17	21	20	28	22
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	12	14	17	18	7
	Hoog (hoger onderwijs)	4	7	7	9	6
SBO Totaal	Totaal	216	272	326	367	302
	< 25 jaar	209	265	317	356	290
	25-29-jarigen	7	7	9	11	12
	Mannen	187	223	267	279	249
	Vrouwen	29	49	59	88	53
	Laag (hoogstens lager secundair)	159	168	130	124	126
	Gemiddeld (hoger secundair onderwijs)	53	97	189	234	170
	Hoog (hoger onderwijs)	4	7	7	9	6

Bron: Actiris, berekeningen view.brussels.

Tabel A6 Aantal voltijds equivalenten voor de theoretisch voorziene werkgevers door de SBO ION eind 2017

Onderneming	Totaal
Actiris	27
Net Brussel	60
Brussels Instituut voor Milieubeheer - BIM	30
Haven van Brussel	10
Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - GOMB	2
Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel - MIVB	85
Algemeen totaal	214

Bron: Actiris, Departement werkgelegenheidsprogramma's

Tabel A7 Aantal voltijds equivalenten voor de theoretisch voorziene werkgevers door de SBO YG eind 2017

Onderneming	Totaal
Actiris	33
Het Brussels Agentschap voor de Onderneming - vzw	1
Net Brussel	37
Franse Gemeenschapscommissie - Service Formation PME	5
Brussels Franstalig instituut voor beroepsopleidingen	4
Brussels Instituut voor Milieubeheer - BIM	27
Brussels Instituut voor onderzoek en innovatie (Innoviris)	1
Ministerie van de Franse Gemeenschap	20
Franstalige bureau voor duaal leren - OFFA	1
Haven van Brussel	3
Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp	8
Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - GOMB	2
Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel - MIVB	30
Visitbrussels	3
Vlaamse Gemeenschapscommissie - VGC	7
Algemeen totaal	182

Bron: Actiris, Departement werkgelegenheidsprogramma's

Tabel A8 Aantal ingeschreven werkzoekenden in 2015, per aantal inschrijvingen aan de geëvalueerde maatregelen tussen de inschrijving en juni 2017

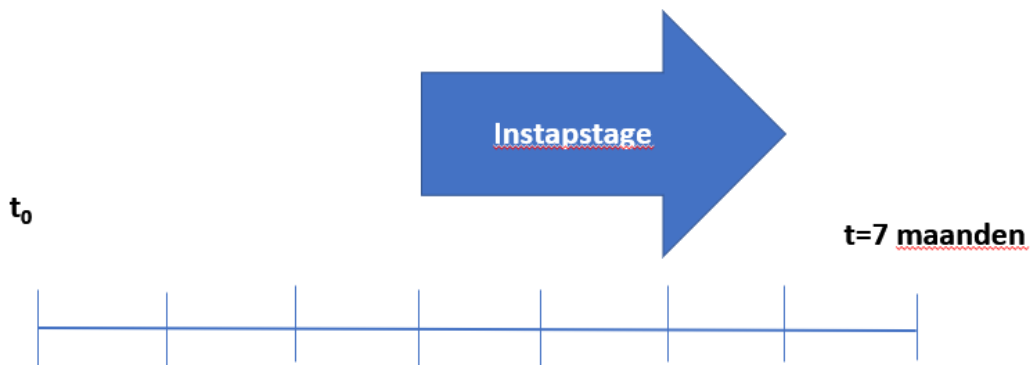
Aantal werkzoekenden	Dat heeft deelgenomen aan x van de geëvalueerde maatregelen
25831	0
1634	> 0
1503	1
127	2
4	3
27465	Totaal

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

Bijlage 2: Illustratie van de opvolging van de jonge werkzoekenden

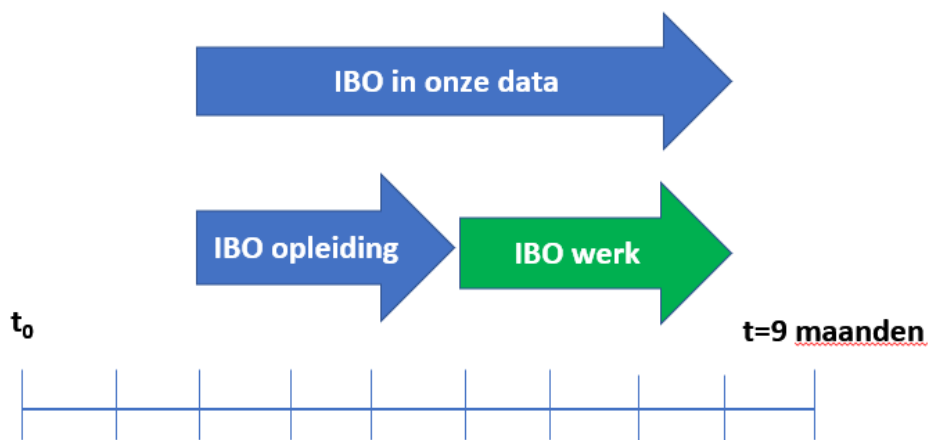
Deze bijlage toont de manier waarop de maandelijkse opvolging van de jonge werkzoekenden is georganiseerd aan de hand van de beschikbare gegevens. Het moment t_0 wordt gedefinieerd als het moment waarop de jongere zich bij Actiris inschrijft als werkzoekende in de beroepsinschakelingstijd. De jongere wordt vervolgens maandelijks opgevolgd. De inputs voor het duurmodel preciseren het moment waarop de jongere aan de instapstage begint, in ons voorbeeld in $t=3$, d.w.z. na drie maanden werkloosheid. Die instapstage duurt drie maanden en eindigt in $t=6$. Het model toont ook de uitstroom van de jongere naar werk ($t=7$).

Figuur A1 Voorbeeld van de opvolging van een jongere die deelneemt aan een instapstage

Die opvolging gebeurt op dezelfde manier voor de SBO's. Het geval van de IBO's is verschillend door de specifieke kenmerken van de contracten van die maatregel. Die voorzien een verplichte aanwervingsperiode van de begunstigde door de werkgever. Zoals weergegeven in figuur A2, wordt die verplichte aanwervingsperiode na de opleidingsperiode die minstens even lang duurt als de opleidingsduur in onze gegevens gecodeerd als een onderdeel van de maatregel.

Figuur A2 Voorbeeld van de opvolging van een jongere die deelneemt aan een IBO

Bijlage 3: Resultaten van de testen op de aanwezigheid van niet-geobserveerde heterogeniteit in de overgang van werkloosheid naar de bestudeerde maatregelen

Tabel A9 Model met niet-geobserveerde heterogeniteit met twee steunpunten (hshaz Stata module)

Opleidingsniveau	Instapstage	IBO	SBO
Volledige groep van begunstigden	n.b.	5,2**	-0,0
Hoogstens lager secundair onderwijs	5,3***	11,2	10,8
Hoger secundair onderwijs	n.b.	14,7***	0,0
Hoger onderwijs	.. ^a	0,01	.. ^a
Diploma's behaald in het buitenland	0,01	13,5	.. ^b

Raming van een discreet model met niet-geobserveerde heterogeniteit op parametrische wijze gemodelleerd met twee steunpunten. Een van de twee steunpunten wordt geïnitieerd op nul (m_2). De tabel toont de waarde van m_1 en de significantie ervan. Als die parameter significant is, kan de hypothese van aanwezigheid van niet-geobserveerde heterogeniteit niet worden verworpen.

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %;

^a stemt overeen met de groepen die geen toegang hebben tot de maatregel.

^b stemt overeen met de groepen waarvoor geen observaties beschikbaar zijn. n.b. : niet beschikbaar.

Tabel A10 Model met niet-geobserveerde Gamma-heterogeniteit (pgmhaz8 Stata module)

Opleidingsniveau	Instapstage	IBO	SBO
Volledige groep van begunstigden	1,3	4,3***	n.b.
Hoogstens lager secundair onderwijs	0,2	n.b.	n.b.
Hoger secundair onderwijs	2,4	16,5***	n.b.
Hoger onderwijs	.. ^a	1,5	.. ^a
Diploma's behaald in het buitenland	0,3	0,9	n.b.

Raming van een discreet model met niet-geobserveerde heterogeniteit gemodelleerd op parametrische wijze volgens een Gamma-verdeling. De tabel toont de geraamde waarde van de variatie van deze verdeling. Als die parameter significant is, kan de hypothese van aanwezigheid van niet-geobserveerde heterogeniteit niet worden verworpen.

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %;

^a stemt overeen met de groepen die geen toegang hebben tot de maatregel.

^b stemt overeen met de groepen waarvoor geen observaties beschikbaar zijn. n.b. : niet beschikbaar.

Bijlage 4: Resultatentabellen

Tabel A11 Alle resultaten voor de instapstages : uitstroom naar werk van minstens zes maanden voor de volledige groep van begunstigen (deel 6.1.1)

Variabele	Odds ratio	t-stat	Betrouwbaarheidsinterval
Werkloosheidsperiode: tussen 0 en 9 maanden ^a	-	-	-
Werkloosheidsperiode: tussen 10 en 15 maanden	1,53***	11,24	[1,42; 1,64]
Werkloosheidsperiode: tussen 16 en 21 maanden	1,24***	4,02	[1,11; 1,37]
Werkloosheidsperiode: tussen 10 en 21 maanden	0,61***	-6,99	[0,53; 0,70]
Deelname aan de instapstage	1,15***	3,12	[1,05; 1,26]
Vrouwen	0,82***	-7,49	[0,78 ; 0,87]
Mannen ^a	-	-	-
Belgen	1,18***	3,47	[1,07; 1,29]
EU-burgers	1,22***	3,57	[1,10 ; 1,37]
Niet-EU-burgers ^a	-	-	-
Hoogstens lager secundair onderwijs	0,45***	-20,88	[0,41; 0,48]
Hoger secundair onderwijs ^a	-	-	-
Diploma's behaald in het buitenland	0,53***	-11,36	[0,48; 0,59]
Jonger dan 19 jaar	0,64***	-8,48	[0,58; 0,71]
Tussen 19 en 21 jaar	0,96	-1,50	[0,91; 1,01]
Tussen 22 en 24 jaar ^a	-	-	-
25 jaar oud	0,96	-0,72	[0,85; 1,08]
Arme buurt	0,86***	-5,65	[0,81; 0,90]
Opvolgingsmaand: Januari	1,26***	4,74	[1,14; 1,38]
Opvolgingsmaand: Februari	0,86***	-2,76	[0,78; 0,96]
Opvolgingsmaand: Maart	0,90*	-1,94	[0,81; 1,00]
Opvolgingsmaand: April	0,86***	-2,78	[0,78; 0,96]
Opvolgingsmaand: Mei	0,81***	-4,10	[0,73; 0,89]
Opvolgingsmaand: Juni	0,65***	-8,02	[0,58; 0,72]
Opvolgingsmaand: Juli	0,66***	-6,82	[0,59; 0,74]
Opvolgingsmaand: Augustus	0,48***	-10,96	[0,42; 0,55]
Opvolgingsmaand: September ^a	-	-	-
Opvolgingsmaand: Oktober	0,97	-0,64	[0,88; 1,07]
Opvolgingsmaand: November	0,87***	-2,69	[0,79; 0,96]
Opvolgingsmaand: December	1,12**	2,30	[1,01; 1,23]
Kwartaal van inschrijving: Januari-Maart	0,82***	-3,84	[0,73; 0,90]
Kwartaal van inschrijving: April-Juni ^a	-	-	-
Kwartaal van inschrijving: Juli-September	0,87***	-3,14	[0,80; 0,95]
Kwartaal van inschrijving: Oktober-December	0,55***	-11,82	[0,50; 0,61]
Maandelijke werkloosheidsgraad	0,84***	-48,65	[0,83; 0,85]

Aantal observaties (maand-individu): 397.795

Log-likelihood = -40.963,684

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %;

^a stemt overeen met de referentiemodaliteit (alle overige coëfficiënten moeten worden geïnterpreteerd ten opzichte van die referentie).

Tabel A12 Alle resultaten voor de IBO's: uitstroom naar werk van minstens zes maanden voor de volledige groep van begunstigen (deel 6.2.1)

Variabele	Odds ratio	t-stat	Betrouwbaarheidsinterval
Werkloosheidsperiode: tussen 0 en 3 maanden ^a	-	-	-
Werkloosheidsperiode: tussen 4 en 9 maanden	1,51***	14,91	[1,43; 1,59]
Werkloosheidsperiode: tussen 10 en 15 maanden	1,59***	11,12	[1,47; 1,73]
Werkloosheidsperiode: tussen 16 en 21 maanden	1,44***	6,72	[1,30; 1,61]
Werkloosheidsperiode: tussen 10 en 21 maanden	0,71***	-4,96	[0,63; 0,82]
Deelname aan de IBO	1,14*	1,80	[0,99; 1,31]
Vrouwen	1,00	0,02	[0,96 ; 1,04]
Mannen ^a	-	-	-
Belgen	1,19***	3,34	[1,08; 1,32]
EU-burgers	1,22***	3,52	[1,09; 1,36]
Niet-EU-burgers ^a	-	-	-
Hoogstens lager secundair onderwijs	0,42***	-19,83	[0,38; 0,45]
Hoger secundair onderwijs ^a	-	-	-
Hoger onderwijs	2,37***	28,60	[2,24; 2,52]
Diploma's behaald in het buitenland	0,64***	-9,42	[0,58; 0,70]
Jonger dan 19 jaar	0,60***	-8,79	[0,54; 0,68]
Tussen 19 en 21 jaar	0,89***	-4,17	[0,84; 0,94]
Tussen 22 en 24 jaar ^a	-	-	-
25 jaar oud	0,85***	-5,13	[0,80; 0,90]
Arme buurt	0,78***	-9,82	[0,74; 0,81]
Opvolgingsmaand: Januari	0,74***	-8,79	[0,69; 0,79]
Opvolgingsmaand: Februari	0,56***	-15,12	[0,52; 0,60]
Opvolgingsmaand: Maart	0,59***	-13,75	[0,55; 0,64]
Opvolgingsmaand: April	0,58***	-14,25	[0,54; 0,62]
Opvolgingsmaand: Mei	0,50***	-17,30	[0,47; 0,54]
Opvolgingsmaand: Juni	0,44***	-19,98	[0,40; 0,48]
Opvolgingsmaand: Juli	0,43***	-19,29	[0,40; 0,47]
Opvolgingsmaand: Augustus	0,35***	-23,54	[0,32; 0,38]
Opvolgingsmaand: September ^a	-	-	-
Opvolgingsmaand: Oktober	1,07**	2,15	[1,00; 1,13]
Opvolgingsmaand: November	0,87***	-4,34	[0,82; 0,93]
Opvolgingsmaand: December	0,61***	-13,48	[0,57; 0,66]
Kwartaal van inschrijving: Januari-Maart	0,84***	-3,79	[0,77; 0,92]
Kwartaal van inschrijving: April-Juni ^a	-	-	-
Kwartaal van inschrijving: Juli-September	0,89***	-3,09	[0,82; 0,96]
Kwartaal van inschrijving: Oktober-December	0,61***	-11,04	[0,56; 0,67]
Maandelijke werkloosheidsgraad	0,86***	-44,01	[0,86; 0,87]

Aantal observaties (maand-individu): 487.662

Log-likelihood= -65.442,29

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %;

^a stemt overeen met de referentiemodaliteit (alle overige coëfficiënten moeten worden geïnterpreteerd ten opzichte van die referentie).

Tabel A13 Alle resultaten voor de SBO's: uitstroom naar werk van minstens zes maanden voor de volledige groep van begunstigen (deel 6.3.1)

Variabele	Odds ratio	t-stat	Betrouwbaarheidsinterval
Werkloosheidsperiode: tussen 0 en 3 maanden ^a	-	-	-
Werkloosheidsperiode: tussen 4 en 9 maanden	1,48***	7,17	[1,33; 1,65]
Werkloosheidsperiode: tussen 10 en 15 maanden	1,72***	6,60	[1,46; 2,01]
Werkloosheidsperiode: tussen 16 en 21 maanden	1,73***	4,98	[1,40; 2,16]
Werkloosheidsperiode: tussen 10 en 21 maanden	0,60***	-3,60	[0,45; 0,79]
Deelname aan de SBO	1,00	-0,02	[0,76; 1,31]
Vrouwen	1,03	0,60	[0,93 ; 1,14]
Mannen ^a	-	-	-
Belgen	0,99	-0,10	[0,81; 1,21]
EU-burgers	1,16	1,20	[0,91; 1,49]
Niet-EU-burgers ^a	-	-	-
Hoogstens lager secundair onderwijs	0,36***	-16,54	[0,32; 0,40]
Hoger secundair onderwijs ^a	-	-	-
Diploma's behaald in het buitenland	0,53***	-4,40	[0,40; 0,70]
Jonger dan 19 jaar	0,82**	-2,43	[0,69; 0,82]
Tussen 19 en 21 jaar	1,14***	2,96	[1,05; 1,24]
Tussen 22 en 25 jaar ^a	-	-	-
Arme buurt	0,75***	-6,53	[0,69; 0,82]
Opvolgingsmaand: Januari	0,85**	-2,33	[0,75; 0,98]
Opvolgingsmaand: Februari	0,68***	-5,31	[0,59; 0,78]
Opvolgingsmaand: Maart	0,76***	-3,80	[0,66; 0,88]
Opvolgingsmaand: April	0,88*	-1,84	[0,77; 1,01]
Opvolgingsmaand: Mei	0,73***	-4,42	[0,63; 0,84]
Opvolgingsmaand: Juni	0,71***	-4,87	[0,62; 0,81]
Opvolgingsmaand: Juli	0,55***	-7,51	[0,47; 0,65]
Opvolgingsmaand: Augustus	0,33***	-12,01	[0,27; 0,39]
Opvolgingsmaand: September ^a	-	-	-
Opvolgingsmaand: Oktober	1,18***	2,87	[1,05; 1,32]
Opvolgingsmaand: November	0,98	-0,28	[0,87; 1,11]
Opvolgingsmaand: December	0,72***	-4,85	[0,63; 0,82]
Kwartaal van inschrijving: Januari-Maart	0,88	-1,11	[0,71; 1,10]
Kwartaal van inschrijving: April-Juni ^a	-	-	-
Kwartaal van inschrijving: Juli-September	0,89	-1,34	[0,75; 1,06]
Kwartaal van inschrijving: Oktober-December	0,57***	-5,98	[0,47; 0,68]
Maandelijks werkloosheidsgraad	0,86***	-22,64	[0,85; 0,87]

Aantal observaties (maand-individu): 245.426

Log-likelihood= -23017.62

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %;

^a stemt overeen met de referentiemodaliteit (alle overige coëfficiënten moeten worden geïnterpreteerd ten opzichte van die referentie).**Tabel A14 Impact van de deelname aan een instapstage op de uitstroom naar werk van minstens zes maanden, voor de middelhoggeschoolden en volgens de werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname**

Werkloosheidsduur vóór deelname	Aantal begunstigen	Impact van de maatregel (hazard ratio)	Betrouwbaarheidsinterval
4 tot 6 maanden	116	1,75**	[1,02; 2,98]
7 tot 9 maanden	237	1,91***	[1,33; 2,75]
10 tot 12 maanden	186	1,64**	[1,08; 2,51]
13 maanden en meer	98	1,31	[0,65; 2,65]

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Tabel A15 'Post-participation-effect' van de SBO's op de uitstroom van werk van minstens zes maanden, voor de laaggeschoolde jongeren en volgens de duur na de deelname

Werkloosheidsduur vóór deelname	Aantal begunstigden	Impact van de maatregel (hazard ratio)	Betrouwbaarheidsinterval (op het niveau van 95 %)
1e maand	93	41,79***	[14,22; 122,79]
2e maand	76	16,41***	[2,57; 104,94]
3e en 4e maand	72	18,76***	[3,58; 98,28]
5e en 6e maand	61	32,84***	[4,85; 222,43]
7e maand en meer	54	7,91*	[0,81; 76,93]

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA

Tabel A16 'Post-participation-effect' van de SBO's op de uitstroom van werk van minstens zes maanden, voor de middelhooggeschoolde jongeren en volgens de duur na de deelname

Werkloosheidsduur vóór deelname	Aantal begunstigden	Impact van de maatregel (hazard ratio)	Betrouwbaarheidsinterval (op het niveau van 95 %)
1e maand	176	45,87***	[29,13; 72,20]
2e maand	118	5,04**	[1,42; 17,88]
3e en 4e maand	110	3,59**	[1,14; 11,34]
5e en 6e maand	99	5,63***	[1,71; 18,52]
7e maand en meer	86	0,80	[0,15; 4,24]

*, ** en *** stemmen respectievelijk overeen met significantieniveaus van 10, 5 en 1 %

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van FPB/BISA